

3 САКАВІКА 2007 г. СУБОТА № 43 (25908)

Кошт 350 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 Г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Прэзідэнт Беларусі заклікаў да кансалідацыі ўсіх сіл грамадства для забеспячэння эканамічнай бяспекі

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 2 сакавіка ўручыў дзяржаўныя ўзнагароды групе парламентарыяў, ваеннаслужачых, педагогаў і навуковых работнікаў, прадстаўнікам сферы аховы здароўя, культуры, працаўнікам энергетычнай галіны і іншых галін.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што новыя ўмовы гаспадарання выставілі на першы план неабходнасць рацыянальнага выкарыстання ўсіх матэрыяльных рэсурсаў, і перш за ўсё энергетычных. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, сёння Беларусь перажывае складаны перыяд, які патрабуе асаблівай кансалідацыі сіл грамадства ў мэтах забеспячэння эканамічнай бяспекі, сацыяльна-палітычнай стабільнасці і далейшага паліпашэння якасці жыцця людзей.

На думку Прэзідэнта, у рэспубліцы ёсць перадумовы для дасягнення поспеху ў рэалізацыі праграмы бягучай пяцігодкі: ёсць добрыя зачыны ў нашчаўні і неэфектыўны ў рэальны сектар эканомікі, закладзены ў мінулы годзе, а таксама вопыт перадавых прадпрыемстваў у мадэрнізацыі вытворчасці. Эканомія і беражлівасць павінны стаць асновай нацыянальнай бяспекі, падкрэсліў Прэзідэнт Беларусі.

Кіраўнік дзяржавы ўручыў ордэн Айчыны II ступені старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па рэгіянальнай палітыцы і мясцоваму самакіраванню Анатолію Малафееву. Сярод ўзнагароджаных таксама старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Мікалай Чарніцэў — ён удастоены ордэна Айчыны III ступені. Медалямі і ганаровымі званнямі за шматгадовае плённае праца ў высокім прафесіяналізме адзначаны кіраўнікі і спецыялісты камунальнага прадпрыемства «Мінсктранс», устаноў адукацыі, аховы здароўя, а таксама працоўны калектывы вытворчага аб'яднання «Беларуснафта». «Здабыттыя ў беларускіх нетрах нафта і газ у сучасных умовах маюць для краіны надзвычайнае значэнне», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка ўручыў ордэн Францыска Скарыны артыстыцы Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа Святлане Акружной, дырэктару — мастацкаму кіраўніку Беларускага дзяржаўнага заслужанага хараграфічнага ансамбля «Харошкі» Валяціне Гавай, загадчыку кафедры харагова дыржыравання Беларускага дзяржаўнага акадэміі музыкі Віктару Роўду, доцэнтку медыка-прафілактычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Іосіфу Раманоўскаму.

Вялікая група супрацоўнікаў Дзяржаўнага камітэта пагранічных войскаў удастоена ордэнамі і медалямі за паспяховае правядзенне работ па ўладкаванні дзяржаўнай граніцы Беларусі з Літвой і Латвіяй.

За мужнасць і гераізм адзначаны ордэнамі і медалямі ваеннаслужачыя ўнутраных войскаў і міліцыянеры, якія вызначыліся ў барацьбе са злачыннасцю.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Беларусі і Расіі трэба пераходзіць ад палітыкі шантажу да нармальнага дыялога

Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі заявіў у інтэр'ю катарскаму спадарожнікам тэлеканалу «Аль-Джазіра». Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: «Не мы першапраходзілі таго, што адбылося ў адносінах з Расійскай Федэрацыяй. Калі яны хочучь будаваць з намі саюз на раўнапраўнай дружэлюбнай, брацкай аснове, мы да гэтага гатовы». Пры гэтым Прэзідэнт сказаў, што «які б адносіны ні складаліся сёння з расійскім кіраўніцтвам, мы не адрадымі расіянам». «Падабаецца ўсё некаму або не, на Захадзе павінны разумець, што выйшці за ўсё — наша дружба з расіянамі. Мы са святым жартавалі не будзем», — адзначыў ён.

Таматка інтэр'ю датчылася як знешняй палітыкі Беларусі, ён ўзаемаадносінаў з суседнімі дзяржавамі, Блізкім Усходам, ЗША, Еўрасаюзам, так і ўнутранай палітычнай сітуацыі, ўзаемаадносінаў ўлады з апазіцыяй. У прыватнасці, Прэзідэнт выказаў сваё стаўленне да пакарэння смерцю Садама Хусейна, сённяшняй сітуацыі ў Іраку, магчымага развіцця падзей вакол Ірана, па праблеме размяшчэння элементаў ПРА калі беларускай граніцы. Кіраўнік дзяржавы таксама адказаў на некалькі пытаньняў асабістага характару.

Прэзідэнт чаргова раз падкрэсліў шматвектарнасць знешняй палітыкі Беларусі: «Аснова нашай палітыкі — добраўседак адносіны з тымі, хто вакол нас. У нас ёсць што прапанаваць свету, і мы ідзем туды, дзе нас чакаюць і прымаюць».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ніколі не адмаўляўся ад кантактаў з дзяржавамі Захаду: «Нам трэба перастаць глядзець адзін на аднаго «чарез агародку». Мы рады эканамічнаму супрацоўніцтву з Еўропай і гатовы вёсці палітычны дыялог для пашырэння эканамічнага супрацоўніцтва». Ён таксама дадаў: «Беларусь шмат што значыць у забеспячэнні энергетычнай бяспекі Еўропы. Без Беларусі ў Еўропе спакойна не будзе. Еўропа зразумела, што калі нестабільна будзе ў Беларусі, то нестабільна будзе і ў Еўропе».

Што ж датычыцца кантактаў з ЗША, то Прэзідэнт Беларусі адзначыў, што наша краіна гатова да дыялога: «Мяч на іх баку. Калі амерыканцы лічаць патрэбным устанавіць нармальныя адносіны з Беларуссю, то мы да гэтага гатовы. Мы гатовы абмяркоўваць любыя ініцыятывы, любыя ўмовы, але яны павінны быць прымальнымі і ўлічваць беларускія інтарэсы. І ні ў якім выпадку не выступаць абсурднымі ўмовы, на якія мы, вядома, не пойдзем».

Размяшчэнне калія граніцы Беларусі элементаў амерыканскай сістэмы ПРА Аляксандр Лукашэнка назваў «толькі пачаткам» нашчаўня ваеннага патэнцыялу НАТО на ўсходнім напрамку.

Закранаючы сённяшняю сітуацыю вакол Ірана, Прэзідэнт падкрэсліў, што вырашэнне крызіснай сітуацыі сілавым шляхам было б вельмі сур'ёзнай памылкай. На яго думку, паўтору іракскага сцэнарыя амерыканскай аграіі не будзе.

Усяго ў ходзе паўтарагадзімнага інтэр'ю было заданае больш за 20 пытаньняў. Спадарожнікам тэлеканал бесперапынна вясцана «Аль-Джазіра» з'яўляецца адным з асноўных сродкаў масавай інфармацыі ў краінах арабскага свету. Ён ахвіляе глядацкую аўдыторыю не толькі краін Блізкага і Сярэдняга Усходу, але таксама ЗША і Еўропы. У лістападзе 2005 года кампанія адзначыла сваё дзесяцігоддзе.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Ва ўрадзе У БЕЛАРУСІ РАСПРАЦАВАНА НОВАЯ КАНЦІПЦЫЯ ЭНЕРГАБЯСПЕКІ

— паведаміў першы віцэ-прэм'ер Уладзімір Сямашка на калегіі Дэпартамента па энергазфэктывнасці Дзяржстандартаў Беларусі.

Ён адзначыў, што сутнасць канцэпцыі — адаптаваць эканоміку да сусветных цен на энергазрэсурсы. Лыўная доля рэсурсаў спажываецца ў энергетычным сектары рэспублікі, пры гэтым доля выкарыстання газу складае 95 працэнтаў. Паводле слоў Уладзіміра Сямашкі, неабходна «навесці парадку ў вялікай энергетыцы, павысіць эфектыўнасць работы станцыяў». Рэалізацыя шырокашаснабных праектаў на Мінскай ЦЭЦ-3, Мінскай ЦЭЦ-5 і шэрагу іншых станцыяў даасць магчымасць значна скараціць удзельныя расходы паліва на выпрацоўку энергіі, перакананы ён.

БЕЛТА.

Паспяхова скончыўшы курсы вучэбнага цэнтру МУС Рэспублікі Беларусь і атрымаўшы званне лейтэнанта міліцыі, Наталля Міхан (на здымку злева) і Алена Рачыцкая вярнуліся на ранейшыя месцы службы ў Пухавіцкі і Жлобінскі РАУС.

ВЫТОКІ ВОЛЬНЫЯ МАРЫ СКАВАНАЙ НЯМІГІ

940 гадоў таму адбылася крывавае бітва на Нямізе

Кажуць, гісторыя чалавецтва — гэта гісторыя войнаў. Прынамсі, гэта так у дачыненні да беларускага народа, у гісторыі якога не было стагоддзя без вайны. Найбольш часта мы ўспамінаем дзве апошнія — з мінулага стагоддзя. Але і тысячы гадоў таму нашым продкам трэба было абараняць свае сем'і, гарады, княствы. Сваю незалежнасць.

У тым ліку і на рацэ Нямізе, дзе сышліся войскі Полацкага князя з дружынамі кіеўскіх князёў, трох сыноў Яраслава Мудрага.

ПРОЦІСТАЯННЕ

Процістаянне з Кіевам пачалося яшчэ з драматычных падзей, калі з дачкай полацкага князя Рагнедай сійлай жаніўся кіеўскі князь Уладзімір. Унук Рагнеды Брачыслаў, сын Язслава, узняўся процістаянне Полацка з Кіевам. Найбольш разгар процістаяння паміж князямі прыпаде на час княжання сына Брачыслава Усяслава. Чарадзейнай сійлай надзяля людска думка гэтага чалавека — шмат ён зрабіў дзеля пашырэння і ўмацавання Полацкага княства. У Полацку пры ім пабудавалі новы замак — цудоўны Сафііўскі сабор. Узор для яго браў з самай канстанцінопальскай Сафіі. Такія саборы былі яшчэ ў Кіеве і Ноўгарадзе. І Полацк жа павінен узвысіцца!..

Пакуль б'юць жывы Яраслаў Мудры, Усяслаў быў у згодзе з паўднёвымі князямі. Пасля смерці Яраслава сталі княжыць яго сыны: у Кіеве — старэйшы Ізяслаў, у Чарнігаве — Святаслаў, у Пераяславе — Усевялад. У першыя часы і з ім Усяслаў жыў у згодзе. Не надоўга яе хапіла. У 1065 вайна паміж Кіевам і Полацкам аднавілася.

Усяслаў хадзіў паходам на Пскоў, трымаў яго ў асідзе. На наступны год пайшоў на Ноўгарад, які падпарадкаваўся ў той час Кіеву. Званы з Ноўгарадаўскай Сафіі былі зняты. Князь вяртаўся ў Полацк са здобычамі...

НЕПЕРАМОЖАНЫЯ

У адказ на гэты тры кіеўскія князі, нашадкі Яраслава Мудрага, павялі свае войскі на Мінск. У той час Мінск быў адным з багатых гарадоў Полацкага княства. Наглядзячы на самаахвярнае абарону, Мінск паў. Справа за горадам і яго насельнікамі была жорстка: мужчыны забівалі, жанчыны і дзеці становіліся здабычай захопнікаў. Расправіўшыся з горадам, яны павялі свае войскі далей па рацэ Нямізе, якая ўпадала ў Свіслач. Тут адбылася сустрэча з войскам Усяслава, якое спыналася прыпынці далейшы шлях праціўніка.

Пра тое, што адбылося на Нямізе 3 сакавіка 1067 года, мы ведаем з выдатнага помніка культуры славян «Слова пра паход Ігаравы». Аўтар апісаў увесь жых быт: «На Нямізе снапы стелюць головами, молотыт цепы харалуўжыма, на томзе жывот кладуць, вёюту дзюг от теля. Нямізе кровавы брэзне блогом бяхуць посеяны, посеяны костыми Руськых сынов». Гэта была бітва, у якой не было пераможцаў. Так, Полацкае войска было разбіта. Няшчасны князь Усяслаў пацярпеў крах, страціў большую частку сваіх войнаў, якія засталіся ляжачы на полі бітвы. Але і кіеўскія воіны шмат паліяло. Перамога не прынесла князям-братам жаданага выніку. Яны не маглі рушыць далей на Полацк. І прынялі рашэнне ўступіць у перамовы з Усяславам.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Думаецца, настай час выпусціць рэчку на волю — хця б невялікую яе частку, некалькі метраў.

Мітрапаліт падзякаваў будаўнікам

Учора, 2 сакавіка, Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыярх Эказарх усяе Беларусі сустрэўся з будаўнікамі Духовна-адукацыйнага цэнтру Беларускай праваслаўнай царквы ў Мінску. Год там адбылася закладка капсулы ў падмурак Цэнтру, які знаходзіцца ў Свята-Духава кафедральнага сабора сталіцы. Будаўніцтва Цэнтру адбываецца пры пераважнай падтрымцы дзяржавы. За 2006 год на гэтым аб'екце было асвоена 1,6 мільярда беларускіх рублёў.

— Мы завяршылі самы цяжкі этап, — расказаў «Звяздзе» Мікалай Шарапет, кіраўнік будаўніцтва трэста № 4. — Планаваць, што Духовна-адукацыйны цэнтр — а гэта комплекс з некалькіх будынкаў, будзе здадзены ў эксплуатацыю ў 2008 годзе.

На сустрэчы мітрапаліт Філарэт, пасля малебна, уручыў граматы ўсім будаўнікам.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Месца сустрэчы... прызначана лёсам

2 сакавіка 2007 года Дэпартамент аховы МУС Рэспублікі Беларусь расчынуў дзверы для жаданых і заўсёды чаканых гасцей — сваіх ветэранаў. Урачысты сход, прысвечаны юбілейнай даце, адкрыў першы намеснік начальніка Дэпартамента палкоўнік міліцыі Уладзімір Мікалаевіч Каршакоў цёплымі словамі падзяка за доўгія гады сумленнай працы на карысць і працітанне нашай Айчыны, а таксама ў імя ўмацавання аўтарытэту і развіцця службы аховы.

Заняць месцы ў прэзідыуме былі запрошаны экс-кіраўнікі службы Анатоль Фамін Шэрмалотаў і Адам Вікенцьевіч Азарэвіч, а таксама падпалкоўнік міліцыі ў адстаўцы Валяціна Івануна Семянко, якая больш як 6 гадоў узначальвала прэс-біро тады яшчэ аб'яднання «Ахова» пры МУС Рэспублікі Беларусь.

Аб найбольш важных і значных падзеях і датах у гісторыі міліцэйскай аховы нагадаў у сваім дакладзе намеснік начальніка ўпраўлення кадраў Дэпартамента аховы — начальнік аддзела ідэалагічнай работы і падрыхтоўкі кадраў палкоўнік міліцыі Мікалай Карповіч.

Аб тым, што ветэранская арганізацыя Дэпартамента аховы сёння прабу з'яўляецца лепшай, пераканана расказаў усім прысутным яе кіраўнік — Мікалай Іванавіч Іваненка.

Завяршыўшы мерапрыемства шчырымі ўскладанні кветак да падножка Стэпы — мемарыяла ў памяць аб супрацоўніках службы аховы, якія загінулі пры выкананні службовага абавязку.

Марына ЗВЕРСМАН.

ПЕРШАЕ ЦЯПЛО ВЯСНЫ

Быццам па заказу ў самым пачатку вясны да нас сур'ёзна завітала цёплыня.

Як паведаміла карэспандэнт «Звязды» галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідрометцэнтру Вольга Фядотава, на выхадных тэрыторыі Беларусі застанеца пад уплывам цёплага, але вільготнага паветра, якое завітае да нас з боку Атлантыкі. Удзень у нядзелю — 0—4 цяпла.

У панядзелак атмасферны ціск павысіцца і невялікі снег пройдзе толькі ў асобных раёнах. Тэмпература паветра ўначы 0—6 марозу, удзень сонечна — ад 0 да 10 градусаў. Ужо ў аўтарак цёплыя атмасферныя франты з боку Заходняй Еўропы зноў прынясуць нам мокрэ снег і дождж. Бліжэй да сярэдзіны тыдня тэмпература паветра ўначы будзе каля 0, удзень — ад 1 да 6 цяпла. Згодна з доўгатэрміновымі прагнозамі, сярэднямесячная тэмпература паветра ў сакавіку будзе на 1,5 градуса вышэй кліматычнай нормы, якая складае ад мінус 3 градусаў на паўночным усходзе, да плюс 1 градуса на паўднёвым захадзе.

Сяргей КУРКАЧ.

ПАПАРЫЎСЯ ЗА... \$4700

Дорага прыйшоўся заплаціць 30-гадоваму жыхару Баранавічаў за паход у лязно: па часе гарачай вадзічкі яго абшліся ў 4700 долараў ЗША.

Справа ў тым, што, паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Брэскага аблвыканкома, мужчына прыйшоў у лязно з такімі вялікімі грашма і палічкі іх у кішэнці штаноў. Невядомы ж, мабыць, не дурнае разшыцца за чужы кошт, «прадпрымаваў» грошы, што засталіся без нагляду, і даў лязаты. Экадр. супрацоўнікам аддзела крымінальнага вышукі ўдалося хутка адшукаць нягодніка, якім аказаўся мясцова 24-гадова жыхар. Ён затрыманы, а частка выкрадзенай грошай канфіскавана.

Ігар ГРЫШЫН.

ПЕРАМАГАЕ ВЫШЫЙШЫ ПА РАНГУ?

У першы дзень III Міжнароднага турніру па прызы УПП «Дарыда» і газеты «Звязда», што гэтымі днямі праходзіць у сталічным футбольным манежы, у абодвух матчах мацнейшымі аказаліся прадстаўнікі вышэйшай лілі нацыянальнага чэмпіянату Беларусі. У стартавай сустрэчы жодніскае «Тарпеда» перамагло бабруйскае «Белшынь» — 3:1, а ждановіцкая «Дарыда» (Мінскі раён) нанесла паражэнне маладойшай па рангу сталічнай «Зорцы-БДУ» — 2:0.

На трыбунах акрамя аматараў гульні № 1 прысутнічалі і прадстаўнікі асацыяцыі «Беларуская федэрацыя футбола». У прыватнасці, намеснік старшыні федэрацыі Юрый Курьбіка. Як заўважыў Юрый Аляксеевіч, гэты турнір пажаба, на што здатныя беларускія каманды перад стартам новага футбольнага сезона, у якой форме ігракі падышлі да яго.

Учора адбыўся матч паміж наваполацкім «Нафтанам» і ждановіцкім «Тарпеда», які не выявіў пераможцаў.

Ірына ПРЫМАК.

ПАМЁР ВАСІЛЁ ШАЛАДОНАЎ

На 59-м годзе жыцця памёр кіраўнік прадстаўніцтва Пастаяннай камітэта Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі ў Мінску Васіль Шаладонаў.

Пасля атрыманых бытавых апёкаў Васіль Шаладонаў ужо каля трох месяцаў быў на лячэнні, аднак урачы не змоглі выратаваць яго жысці. Развітанне з Васілём Шаладонавым адбудзецца 3 сакавіка з 11 да 13 гадзін у канцэртнай зале «Мінск».

БЕЛТА

«Прамая лінія» РАБОТА.

ПЛЮС «ЖЫЛЛЁВАЕ ПЫТАННЕ»

Канфліктная сітуацыя на рабоце, рэжым работы, прадастаўленне водпуску, кантракты, камандзіроўкі, дадатковыя працоўныя гарантыі для інвалідаў, моладзі і сем'яў з дзецьмі, а таксама магчымыя варыянты вырашэння «жыллёвага пытання» — аб усім гэтым і іншым мы прапануем вам паўтарыць з загадкавым юрыдычным кансультацыйна галоўнага правага ўпраўлення Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімірам Іванавічам ШЭЛКОВІЧАМ і намеснікам загадчыка юрыдычнай кансультацыі ФПБ Васілём Мікалаевічам КОРСУКАМ.

Увечар! Згодна з папулярнай дамоўленасцю, «прамая лінія» пройдзе 5 сакавіка з 11 да 12 гадзін па рэдакцыйных тэлефонах: (8-017) 292-38-21 і 292-38-92.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

КАДЫРАЎ СТАЎ САМЫМ МАЛАДЫМ КІРАЎНІКОМ СУБ'ЕКТА РФ

Пазачарговае пасяджэнне парламента Чачы, прысвечанае пытанню зацвярджэння Рамзана Кадырава на пасадзе прэзідэнта рэспублікі, адбылося ўчора адрэзу пасля пятнічнай малітвы.

Нагадаем, што кандыдатуру Кадырава напярэдадні прапанаваў прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін, а на разгледжанне парламента вынес Паўнамочны прадстаўнік прэзідэнта РФ па Паўднёвай федэральнай акрузе Дзмітрый Козак. Праз гадзіну пасля пачатку пасяджэння, пасля 20-хвілінных дэбатаў, парламент фактычна аднагалосна (56 бітлотыяў — «за», 2 — сапсаваны) тайна прагаласаваў за Рамзана Кадырава. Цяпер ён з'яўляецца самым маладым кіраўніком суб'екта Расійскай Федэрацыі.

У КАПЕНГАГЕНЕ АРЫШТАВАНЫ СОТНІ БУНТАЙШЧЫКОЎ

У дацкай сталіцы моладзь учыніла масавыя беспарадкі, якія па маштабах не маюць прэцэдэнтаў у найноўшай гісторыі дзяржавы. У выніку пагрому спалены дзесяткі аўтамабіляў, разбіты вітрыны магазінаў, а пад арыштам апынуліся 250 чалавек. Чацвёрка, у тым ліку турыст з Германіі, атрымалі раненні.

Беспарадкі ўспынулі ў чацвер вечарам, калі маладзёжныя радыкалы, высленыя з культурынага цэнтру ў сталічным раёне Норабра, арганізавалі акцыю пратэсту. У ёй узялі ўдзел каля тысячы чала-

век, якія спачатку кідалі ў паліцэйскіх камяні, бляшанкі з фарбай, жалезныя пруты і бутэлькі з запальнай сумесцю, а потым пабудавалі цэлыя барыкады і падпалілі іх.

У хуткім часе беспарадкі ахапілі ўвесь цэнтр сталіцы. Паліцыя была вымушана выкарыстаць гумавыя дубіны і спецсродкі: газ і шумавыя гранаты. Учора днём паліцыі ўдалося ўзяць горад пад кантроль. На ўсіх узездах былі ўстаноўлены блок-пасты. Павышаныя меры бяспекі былі ўведзены там, што мясцовыя ўлады чакалі хуткага прыбыцця ў Капенгаген да бунтаўшчыкоў «паднамаванцаў» з іншых раёнаў Даніі.

ЮШАНКА ВЫРАШЫЎ ПАБУДАВАЦЬ ДЛЯ ЎНУКАЎ МУЗЕЙ АКУПАЦЫІ

Прэзідэнт Украіны, наведаўшы музей савецкай акупацыі ў Тбілісі, вырашыў пабудавач такі ж у сябе на радзіме.

«Нам, безумоўна, трэба зрабіць гэта ў Украіне дзеля нашых дзяўдоў і прадзедаў, унукіў і праўнукаў», — сказаў Юшанка. У той жа час ён адзначыў, што на радзіме гэта ідэя выкліка «шаленства пэўных сіл».

ГЕНПЛАН БЕЛАРУСІ КАРДЫНАЛЬНА ЗМЕНИЦЬ ВОБЛІК КРАІНЫ

З пачатку года ў краіне пачала рэалізоўвацца гіганцкая па сваёй значнасці і маштабе праграма — Генеральны план Рэспублікі Беларусі, які вызначае, як будзе развівацца краіна да 2015 года. Напрыклад, некаторыя населеныя пункты знікнуць як адміністрацыйныя адзінкі, іншыя ж, наадварот, атрымаюць больш «высокі» статус. У вёсках і невялікіх пасёлках больш не будуць узводзіць шматпавярховых будынкаў, а ў гарадах пабудовы зменяць свой знешні выгляд. Прадугледжана стварэнне хуткаснай чыгуначнай магістралі, якая пройдзе праз цэнтр Беларусі, ад мяжы і да мяжы. Таму вызначыць, як будзе выглядаць Беларусь праз некалькі гадоў, якія канкрэтныя змены ў архітэктурнай, будаўнічай, транспартнай, сацыяльнай, вытворчай сферах гарадоў, пасёлкаў, вёсак і аграгарадоў адбудуцца, дапаможа адзін з распрацоўшчыкаў генплана — Дзмітрый СЕМЯНКЕВІЧ, намеснік дырэктара нававоўна-праектнага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «БелНІІГарадабудаўніцтва».

— Дзмітрый Ігаравіч, ці праўда, што ў сельскай мясцовасці больш не будуць узводзіць шматпавярховых будынкаў? Там з'явіцца новыя віды дамоў?

— Так, у невялікіх населеных пунктах не будуць будаваць шматпавярховых дамоў: не больш за чатыры паверхі, а ў сельскай мясцовасці яшчэ ніжэй, таму што ў вёсках ніколі не было высокіх будынкаў. Тыя ж дамы на вялікую колькасць кватэр, якія стаяць там з вёскаў часоў, не адпавядаюць архітэктурным і эстэтычным патрабаванням. У сельскай мясцовасці будзе аднаўляцца сядзібная забудова — гістарычна гэта больш падыходзіць для Беларусі.

— А ў гарадзкіх? У гарадзе, канешне, жыллё застанеца шматпавярховым. Але прычыны яго ўзвядзення стане іншымі. На тых тэрыторыях, дзе ўжо з'явіліся будынкі, новыя аб'екты будуць будавацца толькі на аснове комплекснага праектавання —

разам з паркоўкамі, зялёнымі зонамі, калі ўзнікне патрэба — школы, магазінамі. Прычым комплекс будзе разлічаны так, каб месца і камфорту хапіла ўсім людзям.

— Як складзецца лёс «хрушчоўкаў»? Ліквідуецца

Глядзіце! АСУДЖАННЯ... НА ПОСПЕХ

Да раскраскі галоўнай інтрыгі «Зорнага цырка» застаўся роўна тыдзень

У фінале першага Беларускага рэаліці-шоу «Зорны цырк» застаецца не шасцёрка, а пяцёрка ўдзельнікаў. А ўсё таму, што ў перадапошнім выпуску праект пакапаў адрыву два ўдзельнікі — Наталля Радзіна па стану здароўя і Віктар Арцёмаў па выніках глядацкага галасавання. Дарчы, шанцы на перамогу большыя ў «Зорак» — з пачынальнікаў іх будзе як мінімум трое.

Зрэшты, на гэты раз публіка перажывала зусім не за зорак. Пытанне, каму пайсці, каму застацца, вырашалася паміж настаўнікамі з Віцебска Паўлам Каштанавым і танцорам з Мінска Віктарам Арцёмавым. Упершыню на нашай палцы галасаванне выразілася ў такіх лічбах — 12 227 усяго, 6089 за Віктара, 6138 за Паўла. Каманды падтрымкі з Віцебска аказалася больш настойлівай — а мо, проста, больш удальвай.

Асобна кветкі дасталіся Наталлі Радзінай, у якой ярыз 1 сакавіка — дзень нараджэння. Падарункаў набіралася цэлая гара, у тым ліку ад АНТ — пламенны тэлевізар, а ад калегі і сябра Сяргея Дарафеева — букет і маральна-падымны падтрымка.

Юрыю Каштанаву і Алене Грышанавай нумар дастаўся неадначасна — скажкі на батуты. Удзельнікі настроіліся... і выдалі «пасцельную сцэну» з неверагоднымі кульбітамі.

У антракце над манежам надгледвалі «паўлічынне» спеку, куды не ўзабаве забраліся тры чалавекі-паўкі. Як высветлілася крыху пазней, гэта напранікі Вячаслава Харанкі, а ён — самы галоўны чалавек-паўк, нават у адмысловым касцюме — прадэманстраваў «комікс у дзеянні». Скажкі на банжах — такія спецыяльныя гумкі, на падобных атрацыянах летам у парках скачучы да нябэсаў дзеці — раскачалі вестбульярны апарат нават у пабочных назіральнікаў. Што ўжо кажаць пра самога Вячаслава, які да таго ж з дзяцінства баіцца вышыні!

Ці бачылі вы клоўна ў ружовым гарсэце і балетнай пачцы, з піннастай сукняй і баянкам? Я — так. Гэта Жора Волчак і ягоныя «камічныя куллеты». Што ён рабіў удзельнік «Зорнага цырка» — ляжаў на канале, як біланаская балерына, ці скакаў па лясцы, раздаючы паклоны — усё было аднолькава смешна. Усё ж такі, калі чалавек не проста талановіты, а сапраўды прафесіянал, гэта адбываецца... «Лягчы прымусіць людзей плакаць, чым сміяцца. Але тут працаваў майстар» — пахваляў старшыня журы, народны артыст СССР і Беларусі Расціслаў Янкоўскі.

Здаецца, утрымаць глядацкую увагу пасля гэтага было немагчыма. Але Ліосі Луцшчак гэта удалося. Дзятчынна вадзіла «мужчыну на вярэвачцы», завязвала каларовыя хустачкі хітрымі вузламі, гуляла з публікай у «напарсткі», а пад канец даспела з пасудзіны... праўда, не турса, а паўска — спакойна пасадзіла яго на плячо і пайшла збіраць сваю парцю апладзіменты. Можна з упунаёснасцю сказаць, што відэаі Першага музычнага канала як мінімум у лічбы фіналістаў. Усе астатняе — як звычайна, пакажуць па тэлевізары...

РАЗВІТАЛЬНЫ БАЛЬ
Пушчанская Снягурка гэтым разам і так затрыманая. Звычайна яна паідае казачка Дзеда ў апошні дзень зimy, тады ў рэаліці Дзеда Мароза ладзіцца марамерства — праводзіць зimy. Цяпер святая сустрэчы вясны называюць «Развiтальны балль». Ён адбываецца 3 сакавіка апоўдні. Гасцей апошні раз у гэтым сезоне будзе вітаць Дзед Мароз разам з унучкай, на змену якой сплываеця Лясная Фея. У праграме святая — вопішчы і карагоды, загаданне жаданяў на палыне (12 месяцаў) і многа іншых забав.

Яна СВЕТАВА.
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь глыбока смуткуе з прычыны заўчаснай смерці кіраўніка Прадстаўніцтва Пастаяннага Камітэта Саюзнай дзяржавы ў г. Мінску ШАЛАДОНАВА Васіля Іванавіча і выказвае спачуванне яго родным і блізкім.

Дэпутаты Палаты Прадстаўніцтва Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь глыбока смуткуюць з выпадку заўчаснай смерці кіраўніка Прадстаўніцтва Пастаяннага Камітэта Саюзнай дзяржавы ў г. Мінску ШАЛАДОНАВА Васіля Іванавіча і выказвае спачуванне яго родным і блізкім.

Калектыву рэдакцыі газеты «Звязда» глыбока смуткуе з прычыны заўчаснай смерці кіраўніка Прадстаўніцтва Пастаяннага Камітэта Саюзнай дзяржавы ў г. Мінску ШАЛАДОНАВА Васіля Іванавіча і выказвае спачуванне яго родным і блізкім.

ГЕНПЛАН БЕЛАРУСІ...

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)
— Вы вызначылі, якім шляхам трэба развівацца кожнаму населенаму пункту. Патлумачце, калі ласка, што гэта значыць.

— Як вырашыцца праблема разгрузкі магістралей? Ці працягнецца будаўніцтва новых дарог? Як справы з рамонтам трас? Ці з'явіцца, як і ва ўсёй Еўропе, асобныя трасы для веласпедыстаў?

— Напрыклад, на Нарачы ніколі не з'явіцца бетонны завод, таму што гэты гарадскі пасялак заўсёды лічыўся месцам адпачынку. Па ўсёй краіне мы вызначылі некелькі тыпаў раёнаў — сталічныя рэгіён, урбанізаваныя раёны, сельскагаспадарчыя, рэкрэацыйныя, асобныя раёны (забудаваныя пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС). Раёны, на перамогу большыя ў «Зорак» — з пачынальнікаў іх будзе як мінімум трое.

У гарадскіх і сельскіх населеных пунктах, якія адносяцца да тагаванага «урбанізаванага» тыпу, будучы стваралася ўсё ўмоў для развіцця навукаёмістых тэхналогій, вытворчасці паслуг і тавараў, станаўлення вышэйшай устаноў адукацыі міжнароднага ўзроўню. Некаторыя з іх аб'ядноўваюць у так званую «воў урбанізацыю», якая праходзіць праз усю краіну, па лініі ад Брэсцкай да Віцебскай вобласці. «Стаяк», такім чынам, будзе рабіцца на эканамічна развіццё «воў» — такіх гарадоў, як Брэст — Белаазёрск — Баранавічы — Барысаў — Орша. Аднак гэта не значыць, што ў іншай мясцовасці эканамічна развіцця раёнаў не будзе — генплан вызначыў найбольш паспяхова віды гаспадарчай і эканамічнай дзейнасці для кожнага рэгіёна асобна. Такім чынам, рэкрэацыйныя Маладзечна, Навагрудак, Браслаў і Мядзель будучы развіваюць турыстычную інфраструктуру, прыродаахоўныя Столін, Лельва, Гарадок для эканамічнага росту могуць аб'яднацца ў буйныя прыродаахоўныя комплексы. У сельскагаспадарчых рэгіёнах акцэнт будзе рабіцца на

развіццё аграгарадоў, паляпшэнне ўмоў пражывання ў сельскай мясцовасці, стварэнне сельскагаспадарчых вытворчых прадпрыемстваў і заахоўвання людзей жыцця і працаваць у вёсцы.

— Зараз пачынаецца будаўніцтва шматлікіх аб'язных трас, дарог-дублёраў, і (на гэтым зробіцца асабліва акцэнт) калыхавых дарог у буйных гарадах, адбываецца рэканструкцыя мастоў. Акрамя таго, будзе праведзены рамонт міжнародных і нацыянальных трас, на іх будзе пакаладзена новае пакрыццё.

— Зараз пачынаецца будаўніцтва шматлікіх аб'язных трас, дарог-дублёраў, і (на гэтым зробіцца асабліва акцэнт) калыхавых дарог у буйных гарадах, адбываецца рэканструкцыя мастоў. Акрамя таго, будзе праведзены рамонт міжнародных і нацыянальных трас, на іх будзе пакаладзена новае пакрыццё.

Даведка: Згодна з генеральным планам, Хоцімскі, Круглянскі, Брагінскі, Краснапольскі, Дрыбінскі, Кармянскі, Чарыкаўскі, Нараўлянскі і іншыя раёны плануюцца рэарганізаваць. Разам з тым у карце чакаюць з'яўлення новай адміністрацыйнай адзінкі — Наваполацкага раёна, на базе горада Полацкага раёна, Расонскага і часткова Полацкага раёна — таму што Наваполацк мае высокі вытворчы і культурны патэнцыял. З ліку сельскіх населеных пунктаў у гарадскіх населеных пунктах Баранавічы (Мінскай вобласці) і Парэчча (Гродзенскай вобласці).

Паведамляю, што вырашаецца і праблема арганізацыі руху для веласпедыстаў. Сёння яны ездзяць па адной дарозе разам з аўтамабілямі. Вядома, гэта вельмі нярыўна, а часам прыводзіць да аварыйных сітуацый. Таму кожная вобласць прыступіла да распрацоўкі іх эксперыментальных праектаў па арганізацыі ўмоў для бяспечнай даражы.

Скажу таксама, што праграма генплана арыентавана на стварэнне камфорту пражывання і перамяшчэння па мясцовасці для ўсіх, а асабліва — для людзей з абмежаванымі магчымасцямі...

будуць рэалізаваны ідэі праекта. Асобныя месцы для веласпедыстаў і гукавога транспарту павінны быць створаны ў радыусе 15—17 кіламетраў для населеных пунктаў з колькасцю жыхароў больш за сто чалавек. Такія дарожкі з'явіцца і на міжнародных трасах, што праходзяць праз месцы адпачынку і аздараўлення.

Скажу таксама, што праграма генплана арыентавана на стварэнне камфорту пражывання і перамяшчэння па мясцовасці для ўсіх, а асабліва — для людзей з абмежаванымі магчымасцямі...

— Пандусы працягнуць размяшчаць у будынках... — Не толькі іх, мы глядзім значна больш для людзей з абмежаванымі магчымасцямі мы маем на ўвазе палічынне ўмоў пражывання і перамяшчэння па вуліцах гарадоў не толькі для тых асобаў, якія маюць асаблівае ў фізічным развіцці. Напрыклад, маці з маленькім дзіцем, пенсіянерка з сумкай — таксама асобы з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі. Таму ўзвядзенне пандусаў і нізкіх бардэзюраў — кропкі ў мору. Напрыклад, рухаючыся па праспекце, людзі не павінны сустракацца з такімі праблемамі, як высокая прыступка, альбо наадварот — іх адсутнасць.

А яшчэ да 2015 года плануецца зарэзерваваць тэрыторыю пад будаўніцтвам і рэканструкцыю рэгіянальнай сеткі аэрапортаў. Такія тэрыторыі ўключаны ў рэгіянальныя аэрапорты вызначаны ў раёне Оршы, Барысава, Мазыра, Маладзечна, Нарачы, Ліды, Пінска, Жлобіна, Бабруйска, Салігорска.

Таксама будучы аб'юноўлены, дабудаваны, узведзены новыя аўтамабільныя і чыгуначныя магістралі па ўсёй краіне. Прынамсі, адбудзецца рэканструкцыя транспарэйскага транспартнага калідора № 2, які праходзіць па участку «воў урбанізацыі» (Ад Брэста да Оршы). На ім будзе створана вы-

сокахуткасная чыгунка — цягнікі пачнуць курсіраваць па ёй з хуткасцю да 160 кіламетраў у гадзіну. Таксама дакументальна вызначана тэрыторыя для будаўніцтва рэйкавай дарогі па лініі Брэст—Мінск—Масква. У будучым цягнікі стануць хадзіць па ёй з хуткасцю да 300 кіламетраў у гадзіну!

Прайдзе рэканструкцыя аўтамабільных дарог Ждановічы—Заслаўе, Заслаўе—Маладзечна, Сідэльна—Шчучын. Па гомельскаму напрамку на участку Пухавічы—Бабруйск таксама правядуць мадэрнізацыю дарогі. Будзе абноўлены ўчастак трасы Мінск—Магілёў у раёне Чарычы—Беразіно—Магілёў аэрапорт. У кожнай вобласці з'явіцца новыя пункты прыпынку пры перасячэнні мяжы. Будучы наладжаны хуткасныя чыгуначныя маршруты, якія звяжуць Мінск з Брэстам, Оршай, Барысавам, Баранавічамі. Участкі чыгункі па напрамку Маладзечна—Вільнюс і Асіповічы—Гомель будучы электрыфікаваны.

— А як справы з экалогіяй? Вядома, што гаспадарства дзейнасць чалавека можа дрэнна ўплываць на стан навакольнага асяроддзя. І што будзем рабіць з адходамі?

Даведка: Згодна з праграмай, да 2015 года аўтобусныя прыпынкі ў сельскай мясцовасці будучы знаходзіцца адлегласцю не больш за тры кіламетры ад населенага пункта. Пры гэтым сетка транспартнага абслугоўвання будзе арганізавана па схеме: населены пункт—аграгарадок—раёныя цэнтр. Для сельскіх жыхароў з'явіцца і такая паслуга, як «аўтобус па заказу». Дарчы, гэта стане магчымым пры далейшай рэалізацыі праграмы тэлефанізацыі сельскіх рэгіёнаў.

— Да 2015 года плошча асоба ахоўных прыродных тэрыторій павялічыцца з 7,9 працента да 9,3 працента. У Мінску і буйных гарадах адчыняцца прыёмныя пункты, кантэйнерныя паркі, з'явіцца перапрацоўваць заводы. Міні-палігоны ахдоў у сельскай мясцовасці будучы павялічаны замяненні цэнтралізаванымі сістэмамі збору і выкарыстання смецця. У першую чаргу, гэтыя экалагічныя мерапрыемствы закрануць прыроднае зоны.

Дзмітрый АЛЬФЕР.

Учора ля мемарыяла «Помнік ахвярам Халакосту. Мінскае гета» праішоў мітынг, прысвечаны пагрому, які быў учынены фашыстамі 2 сакавіка 1942 года. Тады было знішчана больш за 5 тысяч жўрўяў, у асноўным — жанчыны, старыя і дзеці. Іх імя — «не тая» нацыянальнасць. Мы ўсе адказныя за тое, каб і гісторыі чалавечтва падобнае не паўтарылася.

ВОЛЬНЫЯ МАРЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ДА ВОЛІ
Напэўна, пасля бітвы на Нямізе Усяслаў Чарадзей шмат дум перадумаў. Магчыма, ён, славуці воін, думаў цяпер пра мір для свайго народа. Сустрэча з Яраслаўнамі адбылася праз чатыры месяцы пасля бітвы. Кіеўскія князі абяцалі, што не зробіць злога Усяславу. Ён з двума юнымі сынамі саступіў з чоўна на бераг Дняпра каля Оршы — і быў тут жа скоплены. Іх адвезлі ў Кіеў і кінулі ў цямыні-порубы. Больш за год там праявілі нявольнікі. Іх уратаваў мяцеж, які здарыўся ў Кіеве. Князі Яраслаўны збеглі пасля нападу полаўцаў. Абураны народ выпусціў нявольнікаў і ўчарашняга ворага Усяслава паставіў на Кіеўскі прастол. Але не радавала гэта Полацкага князя, вельмі хутка ён зрабіў усё для таго, каб вярнуцца ў родны горад, да свайго народа. Адноўчыя ночы ён проста пакінуў кіеўскае войска, на чале якога тады стаяў... Магчыма, вырашыў: хоціць братазобойчы войскаў?... І перамог у галоўчын. Неаднаразава кіеўскія князі імкнуліся скінуць Усяслава з Полацкага прастола, але ён яго сабе вяртаў. З 1084 года да смерці Усяслава Полацкае княства існавала без войнаў і набыло моц і славу. За 17 гадоў міру пры Усяславе Чарадзей... Міру, разумеючы пра каштоўнасць якога давала нашым продкам вельмі жорстка. Цяпер мы не бачым такой рэчкі ў Мінску. Уздоўж буйной ракі ідзе вільня Няміга. Вуліца цяперашняй беларускай сталіцы, якая ведала іншыя разарэнні, перажывала іх і аднаўлялася нанова. Так жа, які і пасля бітвы на Нямізе. Таксама што народ, які абараняе сваю зямлю, немагчыма знішчыць.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ЭКАНОМІКА СЭКСУ ПЕРШАБЫТНАГА ЧАЛАВЕКА

На носе 8 Сакавіка. У чарговы раз мужчыны ўгадаюць, якія яны нас любяць, і, узброіўшыся кветкамі, паспрабуюць нам гэта даказаць. Насамрэч, сапраўднаму мужчыну зусім не патрэба нагода, каб прадэманстраваць каханай свае пачуцці, у тым ліку і з дапамогай букеткі (ружак, хрызантэм, лілей, рамонак і інш. — у каго на што хопіць фантазіі і сродкаў). Усе ведаюць, што жанчыны ў большасці сваёй любяць атрымаць жывыя кветкі, але мала хто здагадваецца, што карані гэтай традыцыі — з першабытных часоў. Тады раннія вясновыя кветкі, прынесеныя мужчынам, былі сімвалам не кахання і сімпатый, а... Але пра усё па парадку. Падрабязней пра ўзаемаадносінны палюў на заранку чалавечтва нам раскажа чалавек, які даўно цікавіцца гэтай тэмай, аўтар шматлікіх філасофскіх і медыцынскіх кніг, вядомы ўрач-іглатэрэй, кандыдат медыцынскіх навук Валерый МОЛАСТАЎ.

— Валерый Дзмітрывіч, пішыце, калі ласка, структуру першабытнага грамадства і раскажыце, якую нішу ў ім займалі жанчыны? — Сярэднястатыстычная колькасць старажытных людзей у племені на працягу мільёнаў гадоў у Еўропе, Афрыцы і Азіі складала ад 50 да 150 чалавек. Сярод гэтай сотні «з хвосцікам» дарослых працаздольных мужчын было каля 30. Астатняя насельніцтва складалі жанчыны, старыя і дзеці. Волькі калектыву (скажам, трыццаць чалавек) апашіна часцей гінулі падчас бою, сутыкненняў з прадстаўнікамі іншых плямёнаў, на паляванні. Звычайна паселішчы старажытных людзей уяўлялі сабой стаячкі з 2—4 жылых зямлянак (пачынаючы і некелькі падобных пампханяў. Археалагічныя раскопкі стаянак чалавеча верхняга палеаліту (зямлянак на Дзясне пад Бранскам, Юравічы на Прыпяці, Бердзжы на Сожы і г.д.) даказваюць, што мужчыны і жанчыны першабытнага грамадства жылі асобна. У адных (мужчынскіх) зямлянак археалагі знаходзяць выключна мужчынскія прыдметы (каменныя сякеры, нажы, наканечнікі стрэл, касцяныя гарпуны), у другіх (жанчынскіх) — касцяныя іголькі, скрабкі, раскопкі, бранзалеты, дзіцячыя цапкі. Мужчыны ўвесь час бегалі па лясках, здабывалі ежу. Жанчыны былі абсалютнымі «хатнімі гаспадынямі»: падтрымлівалі агонь, гада-

лі прыходзіла вясна і з'яўляўся «падножны корм», мужчыны збіралі першыя кветкі і прыносілі іх жанчынам племені, паведаваючы гэтым, што больш нікога з жанчын з'ядаць не будучы.

— Вось чаму жанчыны так любяць атрымаць кветкі? — Менавіта. Для іх раней яны былі сімвалам жыцця. Атрымаўшы кветкі, ім можна было нарэшце смела выйсці з зямлянікі і не бяжучы дубінікі суплёмнікам.

— Як жанчыны ўвогуле здолелі выжыць у першабытных часы пры такім яўным мужчынскім гнізміце? — На эксплуатацыі палавога інстынкту. Як мы ўжо казалі, жанчыны разам з дзецьмі жылі асобна ад мужчын. Сем'яў яшчэ не было. Калі адзін з мужчын племені хацеў палавоў блізкасці, ён павінен быў запаліць жанчынам. Прынесці туды кабаня, шкуру мядзведзя і г.д.

— Жанчыны «мнялі» сэкс на ежу і матэрыяльныя каштоўнасці? — Так. Прычым мужчына мог выбраць любую жанчыну (калі хопіць «кальмусу») і застацца з ёй на ноч у жаночай зямляніцы. Раніцай яго выганялі — зачочаш, зноў прыйдзецца з падааручкам. У племені існавала спецыяльная жанчына-сузвэрша, актыўная і фізічна развітая, якая рэгулявала эканаміка-палавыя адносінны, прымала роды, лчыла, устанавіла «таксу» на кожную жанчыну. Самымі дарагімі былі явінчыны, маладая і прыгожая жанчына «каштавала» крыху больш, састарэлая (35 гадоў і больш) і непрыгожая аддавалася за тлушчу турса, курыцы, гусі. Як бачым, «першая старытаньня» прафесія была адзінай формай выжывання жанчын 2 млн гадоў таму. Адачуно, што жанчыны каменнага веку былі зашуканымі ў тым, каб «разлік натурай» праходзіў на жаночай палове плычоры, у жаночай зямляніцы. Інакш абранніца маглі карыстацца адразу некелькі мужчын — і не запаліць. Жаночая «арцель» тады панесла б страту. Часта адбывалася, калі жанчын крапі і гвалтавалі мужчыны сусед-

няга племені. Гэтая практыка некелькі мільёнаў гадоў таму была шырока распаўсюджана. Потым ахвяру адпусцілі (зімой маглі і з'есці). Не грэбавалі прымяніць сілу і свае ж суплёмнікі: падлілюноўвалі, калі жанчыны ішлі мыцца, збіраць карэньне, ягады і інш. Праўда, за гэта потым даводзілася альбо плаціць, альбо несці пакаранне, але першабытныя мужчыны не ўмелі думаць «на перспектыву».

— Трэба разумець, што паняцце «каханая жанчына» ў першабытнага мужчыны не існавала? — Безумоўна. Кожная прывабная жанчына племені мела паловавыя кантакты з усімі мужчынамі, якія былі ў стане за не запаліць. Дзеці нараджаліся ад невядомых бацькоў, таму ніхкі прылінаўся да іх дасюль мужчыны не мелі. Затое маці сваіх дзяцей ведалі, аберагалі. Мацярынскі інстыкт на 3 млн гадоў старэйшы за бацькоўскі.

— Як выглядала першабытнаабшчына прыгажуня? — Гэта была маладая жанчына, якая карысталася асаблівай папулярнасцю ў мужчын свайго племені. Ёй часцей прыносілі падааручкі. Яна і яе дзеці маглі лепш харчавацца. Быць прывабнай тады азначала быць сытай. Худыя і нямоглыя жанчыны, натуральна, не радалі вока тагачасных мужчын.

— Уздрозненне ад мужчын жанчыны наслі доўгія валасы — каб мужчыну было больш зручна ёй «кіраваць», схаліўшы рукой за косы. Па прычосцы мужчына, які прыйшоў на жаночую палову з падааручкам, мог вызначыць, можа канкрэтная жанчына сёння пайсці з ім ці не (з-за цяжарнасці, крытычных дзён). Прывабная жанчына магла эксплуатаваць рознымі мужчынамі кожны дзень. Чарговы партнёр цягнуў небарак за валасы на «ло-

КАТЭГАРЫЧНА НЕ ЗГОДНЫ!

«Палыванне на птушак увесну лічу амаральным»

У «Звяздзе» за 23 лютага пад рубрыкай «А я лічу так!» быў змешчаны матэрыял «Забарона вясновага палывання на птушкі — абсурд». У ім напярэдадні чарговага вясновага палывання свой пункт гледжання выказаў кандыдат біялагічных навук, загадчык сектара паліўніцтвазнаўства і рэсурсу паліўнічнай фаўны Інстытута заалогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Уладзімір Тышкевіч. Як вынікае ўжо з назвы публікацыі, яна была ў падтрымку прывядзення палывання ў сёлётным сезоне. Сваю пазіцыю Уладзімір Тышкевіч аргументаваў шэрагам слушных, на яго погляд, прыкладаў — ад лабаравання забароны на палыванне «заяўленымі» да магчымых страт у выніку такога кроку паліўнічых гаспадарак і пакрыўджаных беларускіх паліўнічых.

З процілеглым меркаваннем у рэдакцыю звярнуўся арыгінал Александр ВІНЧЭЎСКІ, які, у сваю чаргу, таксама прывёў шэраг аргументаў на карысць забароны вясновага палывання на птушак. Яго выступленне актуальнае ішч і таму, што, згодна з Правіламі палывання паліўнічнага гаспадаркі і палывання, з 10 сакавіка павінна (калі не будучы прыняты змяненні тэрмінаў або не ўступіць у сілу забарона) распачацца вясновае палыванне на гусь-белалобую і гусь-гумненіцу на пралёце, а з 20 сакавіка — на глушца і цецурака на такавішчах. А з 1 красавіка — і на іншых птушак. Зрэшты, наша рэзюмэ ў выніку выйшла за межы выключна «птушынага» пытанія.

— Забарона вясновага палывання на птушкі — абсурд», а страляць птушак, якія перажылі зіму, драпежнікаў, хавары падчас іх пералёту да месцаў размнажэння, шлюбных танцаў у час каханья — гэта верх гуманнасці і перамога здаровага сэнсу? Уся Еўропа, уключаючы Украіну, адмовілася ад палывання на птушак падчас міграцыі да месцаў размнажэння і ў гэтым сезоне. У Беларусі ж нават летася, калі Інстытут заалогіі рэкамендаваў забараніць вясновае палыванне на вадпаліўнага птушак, яго не забаранілі. І не з-за мясцовых паліўнічых, які гаворыць Уладзімір Тышкевіч, а з-за «велькіх грошай», якія вяртае заходнеўрапейскія паліўнічныя ва ўнікальную еўрапейскую краіну, дзе увесну можна страляць нават у нацыянальных парках, — гаворыць Александр ВІНЧЭЎСКІ. — Большасць не толькі нашых арыгіналаў, але і нашых жа паліўнічых за забарону вясновага палывання ў Беларусі. Колькасць усіх птушак, на якіх дазваляе палыванне, зніжаецца. Скажам, па некаторых відках яна складае 5—6 тысяч пар. Большасць цяперашніх паліўнічых не адрознівае розныя віды птушак, і страляе птушак ніякіх відаў, у тым ліку і «чырванкіжнікаў», які я сам адноўчы бачыў. Увесну перад размнажэннем такія «выпадковыя»

— Гэта спраўдзі так. Ды і паліўніцы на вальдзішча пераважна толькі увесну, хоць больш лічымым было б увесню, калі птушка больш тлуста. Але і тут ёсць праблемы. Страляюць і самцоў і самак, хоць да здыбчы дазволена толькі перша, палюючы, які правіла, без сабак (трэба заканадаваць забараніць палыванне на вальдзішча без сабак) і ў прыцемках, таму большую частку падааручкаў не знаходзяць. А потым гавораць, што гэта такі сабак зносінаць з прыродой. У Заходняй Еўропе вясновае палыванне забаронена з 1972 года і — нічога.

— Канешне, цяпер яны едуць увесну да нас... — Павеціце мне, тысячы людзей у Заходняй Еўропе гатовыя плаціць грошы нават за тое, каб толькі палівацца, як на такавішчах спяваюць глушцы і цецуры, і пафатрафаваць. Ды і многія заходнеўрапейскія паліўнічны не адмовіліся б ад такога тура. Колькі разоў можна прадаць аднаго глушца паліўнічнаму — аднойчы, а паказваць яго можа на трыццаць разоў! А хто-небудзь спрабаваў запрасіць мінчан паслухаць вясновае песню глушца? Дзюма, ахвотнік птушак не менш, чым убачыць Мірска замак. Вось і даход для паліўнічых гаспадарак. І гэтым плане яны могуць выступаць нават пэўнай стрымліваючай сілай, дапамагаць ахоўваць прыроду, бо не скароць, страць ляс, дзе размяшчаюцца такавішчы, часцяком катэгарычна супраць палывання на вадпаліўнага птушак. Палыванне на вальдзішча павінна праходзіць толькі з сабакам. Глушца і цецурака нельга дазваляць страляць, пакуль самкі не сядуць на гнёзды, гэта значыць да канца красавіка. Знаемце, што забараніць зусім вясновае палыванне дзяржава не ў сілах.

— Давайце зноў вернемся да нашай тэмы. Хутка ў краіне можа пачацца палыванне на пералётных гусей... — Гэтае палыванне я лічу цалкам амаральным і прашу вас давесці мае і не толькі мае меркаванні да грамадскасці, паліўнічых. Вяснова ў Беларусі страляюць гусей, што ляцяць на поўнач, прычым, і самцоў, і самак. А адзіночка птушка з рабыццой пары ўжо фізічна не зможа звыць у гэтым сезоне партнёра (у гусей вельмі складаная форма пошук партнёра). Простая арыфметыка: кожная забітая увесну гусь — гэта на

Тры дзесяткі гадоў працуе бібліятэкарам у вёсцы Палыны Ашмянскага раёна Леанарда **ВАСІЛЕВСКАЯ**. Зона абслугоўвання гэтай установы — 10 вёсак. Па выніках працы з насельніцтвам гаспадыня бібліятэкі нярэдка займала першыя месцы сярод калег у раёне.

Алімпіяда-2008

Медальны прагноз для легка- і цяжкаатлетаў

Хоць да ХХІХ летніх Алімпійскіх гульняў у Пекіне засталася крыху больш за 530 дзён, набліжэнне галоўнай спартыўнай падзеі чатырохгоддзя ўжо адчуваецца. Напрыклад, у мінскай ратушы адкрыўся алімпійскі прэс-цэнтр (першыя яго гаспадыні сталі нацыянальнай каманды па лёгкай атлетыцы і мастацкай гімнастыцы). У сталіцы таксама адбылося пасяджэнне выканкама Нацыянальнага алімпійскага камітэта, дзе шла размова аб падрыхтоўцы прадстаўнікоў самага медалевмістага віднага спорту — лёгкай атлетыкі, а таксама аб цяжкаатлетах, былі агульныя планы па заваяванню алімпійскіх узнагарод.

Паводле слоў старэйшых федэрацый лёгкай атлетыкі Леаніда Міхайлаўскага, задача нашых атлетаў у Кітаі — заваяваць 5 медалёў і гэта рэальна, улічваючы, што для групы «А» (у яе ўваходзяць кандыдаты на ўдзел у Алімпіядзе) створаны ўсе ўмовы, а на чэмпіянаце ў Гётэборгу спартсмены здабылі дзевяць узнагарод і занялі гарнароўе трэцяе агульнакаманднае месца. Галоўны трэнер каманды Анатоль Бадуеў папярэдзіў, што не варта чакаць ад яго падначаленых высокіх вынікаў у сёлёты перадалімпійскі год, бо ён будзе эксперыментальным, і паведамаў,

што заключны збор нашых легкаатлетаў (за выключэннем хадакоў, якія будуць трэніравацца ў Кіргізіі) хутчэй за ўсё правядуць у Расіі, але калі стадыён у Іркуцку не будзе гатовы ў тэрмін, каманда будзе рыхтавацца ў Беларусі, адкуль і адправіцца ў Пекін, каб праіцца акліматызацыю за 9—11 дзён. І ўсё ж стан некаторых беларускіх атлетаў, у прыватнасці алімпійскай чэмпіёнкі Юліі Несцяранкі, спецыялістаў непакоіць. Як падкрэсліў Анатоль Іванавіч, медальніцкае абследаванне не выклікае ніякіх хвароб, таму, магчыма, прычына псіхалагічная... Канчаткова сітуацыя з «белай маланкай» высветліцца ў жніўні. Пад пытаннем і барацьба за медалі штурхальніцы ядра Наталлі Харанека, якая чакае дзіця.

Што ж датычыцца медальнага планаў беларускіх цяжкаатлетаў, то, паводле інфармацыі старэйшых беларускіх цяжкаатлетаў, нашога алімпійскага чэмпіёна Рыбакова, нашы асілі гатовыя здабыць у Пекіне дзве і большыя узнагароды. Галоўны прэтэндэнт — чэмпіён Еўропы і свету Андрэй Рыбакоў. Асноўнымі базамі падрыхтоўкі з'яўляюцца залы «Стайка» і ў Барысаве. Галоўнае зараз — заваяваць ліцэнзію на Алімпіяду-2008.

Ірына ПРЫМАК.

Добры прыклад

60 ГАДОЎ РАЗАМ

у каханні і згодзе пражылі Іван Сяргеевіч і Клаўдзія Аляксееўна Германенкі з Лоева. Іх знаёмства адбылося ў 1947 годзе, калі былі воіна Савецкай Арміі прыехаў у горад на Дняпры ў водпуск з Порт-Артура і сустрэў тут выпускніку школы Кляву. Пажаніліся, працавалі, выгадвалі траіх дзяцей, у якіх ужо свае дзеці, таксама трое. Ёсць ужо і праўнук. Шчасця, моцнага здароўя вам, добрыя людзі!

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Ёсць пытанне

ЦЯЖКА ЧАКАЦЬ

Многія пішуць у рэдакцыю аб сваіх праблемах. Не буду арыгінальным і я.

Мне хутка 46 гадоў, 23 з іх адпрацаваў фатографам у Валожынскім РКБА. Зарплата заўжды была сціплая, апошнія ж гадоў 10 і наогул атрымліваў калейкі, бо заказаў у нашым сельскім Доме быту амаль не было. Але я працаваў, працаваў да апошняга, таму што ведаў — нейкую іншую работу з змай зрочкам (акуляры мінус 14) проста не знойдзеш.

Вось ужо пяць гадоў, як атрымаў інваліднасць. Жыву ў вёсцы разам з састарэлымі бацькамі, стараюся ва ўсім дапамагач і ім. Але гэтага маса — я вельмі хачу працаваць.

Да нас у Валожын уперад, казалі, з БелТІЗа прывозілі дэталі, інваліды на адзін і той жа тавар з рознымі тэрмінамі пастаўкі; сідка пры датармінавым атрыманні грошай па вэкзалю.

Ведаю, у краіне шмат што робіцца для вырашэння праблем інвалідаў, шматдзетных сем'яў. Веру, што некалі «разрулюцца» ўсё і ў нас — у раёне больш за 100 інвалідаў па зроку... Чакаць вельмі цяжка. А тым больш — скальшы рукі.

Казімір РАДЗІВІЛОВІЧ,

в. Багданава, Валожынскі раён.

Па вашай просьбе

АД СЛОВА ДА СЛОВА

- Ахаяца** — старанна прыбраць сябе, набыць прыстойны выгляд.
- Анцысцэпа** (ад броду) — ачышчэнне (ад бруду).
- Ашчэрцыца** — 1. Пагрозна, злосна выскаліць зубы (пра жывёл). 2. Са злосцю накінуцца, напусціцца на каго-небудзь.
- Вымарыць** — 1. Знішчыць атрутай, голадам і пад. 2. (спец.) Вытрымаць у вадзе або ў спецыяльным раствору для надання цёмнага колеру і трываласці (пра драўніну).
- Дыскант** — 1. Высокі дзіцячы голас. 2. Спявак з такім голасам.
- Дысконт** (англ. discount) — гандлёвая ўступка; розніца паміж цэнамі на адзін і той жа тавар з рознымі тэрмінамі пастаўкі; сідка пры датармінавым атрыманні грошай па вэкзалю.
- Мастадоў** — буйное выкапнёвае млекакормячае атрада хобатных. // (перан.) Пра каго-небудзь вялікага і няграбнага.
- Метраполія** — дзяржава ў адносінах да сваіх калоній, эканамічна залежных краін, тэрыторый, якія эксплуатаваць.
- Ніякавата** — (разм.) 1. Нямёка, не па сабе, сарамліва. // Пра адчуванне няёмкасці, сарамлівасці. 2. Нячэрчуна.
- Сатэліт** — 1. У Старажытным Рыме — узброены слуга-цэлахоўнік. 2. (перан.) Памагаты, выканаўца чужой волі. // Дзяржава, фармальна незалежная, але па сутнасці падпарадкаваная іншай, больш моцнай дзяржаве. 3. У астраноміі — спадарожнік планеты.
- Сутонне** — (абл.) паўзмрок паміж захадам сонца і надыходам ночы, а таксама паўзмрок перад святаннем. // Паўзмрок у слаба асветленым месцы, памяшканні.
- Ураган** — вецер вялікай разбуральнай сілы.
- Хартыя** — 1. (спец.) Старадаўні рукапіс, а таксама матэрыял, на якім ён напісаны. 2. Дакумент важнага грамадска-палітычнага значэння.
- Херувім** — у хрысціянстве: анёл, які адносіцца да аднаго з вышэйшых анельскіх лікаў. // (перан.) Хто-небудзь прыгожы, цудоўны.

Анталогія беларускай песні

БАЦЬКОЎСКИ ЗРУБ

Сустрэча з родным домам заўсёды праходзіць шчыmlіва... Гэта вяртанне ў маленства, малодасць — у той рамантычны час, калі ўсё навакол было пачуццёва расквачена...
Кожны раз па сарвазе да бацькоўскай хаты, што здавалася за цяжкімі прысудамі ў вёсцы Забалоце, непадалё ад шашы Маладзечна—Смаргонь, Кастанусь Цыбульскі адчувае млюсону трыювога Цяпер там — маці Зоя Мікітаўна і колішняя хлапецкая сям'я, юнацкія захапленні-таямніцы... Самі па сабе складаліся пазычныя радкі, малюўчына ўзнаўлялася вясковая краядвіна. Настальгічны матыў верша падхаліў Валерый Іваноў, ураджэнец Глуска. У музыцы ён разгарнуў прысваены лірычны перажыванні, псіхалагічна загалубіў іх. А Анатоль Ярмоленка і ансамбль «Сябры» на канцэртах песняў «Бацькоўскі зруб» запрашаюць слухачоў зрабіць пачуццёвую вандроўку па родных мясцінах...
Гэтай песняй аднакласнік вешуючы сваю сяброўку — педагога з горада Маладзечна Людмілу Піткевіч (цяпер Васілеўскава) з адметным юбілеем у яго жыцці.

Міхась ШАВЫРКІН.

Умерана. Шчыра.

Я шчэ жыў ве бацькоўскі зруб, Сьм-лой сас-но-вай пах-нуць
сць-ны. Слп-ва-юць пс-ні у па-ру Гу-ка-юць ра-ні-цу ня-
зме-нна. Я-шчэ ма-ту-ля у вак-не Ча-ка-е сьм-на-ву ус-
меш-ку. Я-шчэ ад бэ-раў і ра-нет З-ор-кі пах-нуць і уз-
меж-кі. Жы-вы в-гонь бацькоўска-га жыт-ла
ха-ты уз-ды-ха-юць ка-мі-на-мі. Як з хлоп-цамі дзв-яч-ты лі сь-
ла Бя-роз-кі аб-ды-ма-ю-цца з ду-ба-мі. Як!

ВЕРШ
Кастанусь Цыбульскага
МУЗЫКА
Валерыя Іванова

*Яшчэ жыве бацькоўскі зруб,
Смалой сасновай
пахнуць сцены.
Спяваюць псёны ў пару,
Гукаюць рانیцу нязменна.
Яшчэ матуля ў вакне
Чакае сынаву усмешку,
Яшчэ ад бэраў і ранет
І зоркі пахнуць, і ўзмежкі*

Прыпеў:
*Жывы агонь
бацькоўскага жытла,
І хаты уздыкаюць камяніца.
Як з хлопцамі дзвяхаты ля сцяла
Бярозкі абдымаюцца з дубамі.*

*Яшчэ ваду у студні ёсць,
Яшчэ сябруе каміні з дымам.
Я тут, прынастак, не гоць,
Я чыны парастак Радзімы.
Яшчэ жыве бацькоўскі зруб,
Смалой сасновай
пахнуць сцены.
Спяваюць псёны ў пару,
Гукаюць рانیцу нязменна.
Прыпеў.*

КРЫЖАВАНКА

«КУПАЛІЯНА»

Па гарызанталі: 7. Вёска (цяпер у Лагойскім раёне), дзе Янка Купала ў 1891—1895 гг. вучыўся ў вандроўнага настаўніка. 8. Мясцічка ў Стаўбцоўскім раёне, якое Янка Купала наведваў у 1912 г. пры першай сустрэчы з Якубам Коласам. 10. Горад у Віцебскай вобласці, паблізу якога знаходзілася дача Янкі Купалы Ляўкі. 11. Творы мастацтва, літаратуры, народнай творчасці, у якіх увабслонены вобраз Янкі Купалы. 12. Народны пэст БССР, які шыра падтрымліваў творчасць Янкі Купалы і прывясціў яму вершы «У Вязынцы», «Я помніка Янку Купалу» і інш. 15. Былы фальварак (зараз вёска Ручын Стаўбцоўскага раёна), дзе нарадзілася маці пэста Б.І. Валасевіч. 18. Цэнтральны вобраз пэсам Янкі Купалы «Магіла льва». 19. Беларускі скульптар, які стварыў партрэт пэста і кампазіцыі «Янка Купала». 20. Напрамак у галіне літаратуры, мастацтва, навукі і інш. 21. Рака, прыток Пціцы, якая дала назву пэме Янкі Купалы, напісанай у 1933 г. 22. Беларускі графік, які стварыў акаварлі «Янка Купала сярод паганічнікаў», выканаў мастацкае афармленне зборніка твораў Янкі Купалы «Славыты домкі» і інш. 24. Дзеяч беларускай культуры, прафесар; быў знаёмы з Янкам Купалам і Якубам Коласам; удзельнічаў у рэарганізацыі Ін-белкульту ў Акадэмію навук Беларусі; быў рэпрэсаваны; разбітаваны ў 1957 г. 26. Старэйшая газета ў Беларусі, у якой многія творы Янкі Купалы друкаваліся ўпершыню і якой сёлета спяўняецца 90 гадоў. 30. Беларускі пэст, які быў знаёмы з Янкам Купалам, верш якога «Ой, не явар у соннай даліне» ў многіх выданнях мае назву «Прывясчэньце Янку Купалу». 32. Беларускі жывапісец і графік, выстаўку якога ў 1922 г. наведваў Янка Купала; аўтар палотнаў «На Купалле», «Ноч на Івана Купалу» і інш. 33. У грэчаскай міфалогіі: багіня юнацтва, дачка Зэўса і Геры. 34. Англійскі літаратурнааўца, аўтар артыкула «Рукісны і маргіналі Купалы і Коласа ў бібліятэцы Францыска Скарыны ў Лондане» (1982 г.). 35. Беларускі грамадскі дзеяч, публіцыст; адзін з рэдактараў газет «Наша доля», «Наша ніва»; прывясціў Янку Купалу шэраг прац; быў рэпрэсаваны; разбітаваны ў 1989 г.

Па вертыкалі: 1. Буйны музычны твор для хору, спевакоў-салістаў і сімфанічнага аркестра, створаны якога ў беларускай музыцы звязана з творами Янкі Купалы. 2. Горад у Расіі, дзе Янка Купала жыў з канца 1917 г. да студзеня 1919 г. і дзе напісаў 23 вершы. 3. «Захад ***». Верш датуецца 1905—1907 гг. і напісаны пад уплывам пэзаі А. Кальцова, М. Някрасава і інш. 4. Беларускі акцёр, народны артыст Беларусі, які іграў у спектаклі «Раскіданае гняздо» і ў кінафільме з такой жа назвай. 5. Верш, напісаны Янкам Купалам у форме лірычнага маналага (1907 г.). 6. Латышскі пісьменнік, які ў 1940 г. прывясціў творчасці і жыццёваму шляху Янкі Купалы два артыкулы. 9. Папулярны верш Янкі Купалы, напісаны ў 1935 г. у Ляўкіх і перакладзены больш чым на дваццаць моў. 13. Дзявочае прозвішча жонкі Янкі Купалы Уладзіслава Луцвіч. 14. Незаконная пэзма Янкі Купалы. 16. Беларускі пісьменнік, з якім Янка Купала падарожнічаў па Беларусі і за яе межамі; быў рэдактарам 6-га тома Збору твораў Янкі Купалы; быў рэпрэсаваны; разбітаваны ў 1956 г. 17. Беларускі кампазітар, які на аснове народных песень і вершаў Янкі Купалы напісаў вальса-сімфанічную пэзму «Янка Купала» (1982 г.). 23. Былы хутар (цяпер у Лагойскім раёне), сядзіба маці і сям'і Янкі Купалы, дзе пэст напісаў шмат сваіх твораў. 25. Беларускі жывапісец, аўтар дыпціка пра Янку Купалу і Якуба Коласа «Кветкі, і хлеб — пэстам». 27. Рэдактар чарнасоценнай газеты «Русское знамя», якога пэст высмеяў у вершы «Ісцінна чорнае трыо» (1909 г.). 28. Назва да 1940 г. горада Віленска, дзе ў 1913 г. упершыню была пастаўлена камедыя Янкі Купалы «Паўлінка». 29. Народны артыст БССР, працаваў у тэатры ім Янкі Купалы; асістэнт рэжысёра і выканаўца ролі Вядучага ў спектаклі «Паўлінка». 31. Беларускі графік, аўтар серыі акаварэляў «Голас Купалы». 33. Вядомы рускі савецкі пісьменнік, які ў 1910 г. пісаў М. Кацубінскаму: «У Беларусі ёсць два пэсты: Якуб Колас і Янка Купала — вельмі цікавыя хлопці!».

Складу Лявонці ЦЕЛЕШ,
г. Дзяржынск.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЖЫТ
СКАНВОРД (17 лютага). Па гарызанталі: Аркабайт. Праём. Бор. Грыб. Палуда. Кут. Ярка. Мацях. Блін. Ерась. Пчалавод. Кран. Кажан. Эра. Тол. Лучанок. Ліка. Мясца. Друкар. Танкіст. Мара. Мыза. Дача. Агарак. Круг. Асада. Навар. Вера. Ратай. Тундра. **Па вертыкалі:** «Рэ-ал». Рэалія. «Карусь». Баян. Пачатак. Лупа. Вір. Нанду. Алабама. Каган. Кліч. Сава. Бамбук. Шпат. «Салавей». Одум. Дарт. Трапа. Аклад. Апарат. Цела. Гараж. Пума. Кава. Ікар. Сон. Кара. Леапольд. Барака-мера.

АМІЕ
НАРОД НА ПРОВАДЗЕ!

АБО ВАСІЛЬЯ І ПРАЎДЗІВЫЕ ГІСТОРЫ З ЖЫЦЦЯ ЧЫТАЧОЎ «ЗВЯЗДЫ»

Жаночая логіка
Было гэта з паўвека назад у суседняй вёсцы. Там у адной сямейцы дзве дачкі падраслі. Адна ужо замуж выйшла, мела сына, і да малодшай хлопцэ заліцаўся. Аслухаў ён з год там — у калгасе працаваць не захачеў, іншай работы таксама не знайшоў, а нявесту, бацьку, выбраў ужо... Болы за тое — з'явіўся ў падсваіцца (так на Палесці дагавор аб сватанні на зываюць)...
Бацька дзвучычы як убацьчу яго, не сцяплеў — адрэзу ў наступ:
— Жанціца, — пытае, — рашыў? А араць ты ці ўмееш?
— Не, — кажа.
— А скажы дагляджаць?
— Не.
— Дык можа іншае што рабіць — цяслярніцай ці сталярніцай?
— Таксама не.
— А што ж тады? Дзвяхці?
— О, гэта магу!
Бацьку беднага, які вярма абдало:
— Ага, — кажа, — во на што спякляю... На свет іх пусціш ды дзе-ду з бабай на шыю?
...Увесь гэты мужаў запал астудзіла жонка. Кажэ:

Сцяпан НЕФІДОВІЧ,
в. Любань, Лунінецкі раён.

Колькі вярочы ні віцца...
Мянушка Пул да гэтага нехлямажнага мужыка прыклялася даўно і, здаецца, назаўсёды. Бо пуй (а значыць ні на што ўжо не крываўдзіць). І ўкрэсілі мог, што дранна ляжыць. Ці вісціць... Як у гэтым выпадку.
Нек перад Калядамі дзед Ахрэм рашыў свае запасы правесці, на гарышчы кумпякі прасушыць. Дастаў іх, падвесіў (па-рас-

падарску так, каб ніякі кот не дастаў), спусціўшы ўніз. Сядзяць з жонкай, вярчароць, гамоняць, як добра, што сваё мяса ёсць, свае каўбасы. Дачка прыедзе, унукаў прывязе, — будзе чым прыняць, пачаставаць...
Толькі раптам чые гаспадыня — нехта па столі тэпае. Кажэ:
— Выйдзі ты, дзед, паглядзі.
Дзед з хаты. Выключальнік націснуў — Пул, як з-пад зямлі:
— Здароў, дзед, купі кумпяк. Ня дорага... За паўлітэчку аддам... Паглядзі, вялікі які.
— Не трэба мне. Свой ёсць, — адказваў стары.
— Ну як хочаш, — паціснуў плечуком Пул знік у цемры...
Потым ён вельмі ганарыўся, што ў экстрэмальнай сітуацыі выйсе знайшоў. У той раз... А ў наступны яго «вынаходліваецца» ужо не спрацавала. Цяпер — за кратамі неды. Не выключана, што ўспанае вольнае жыццё. І дзед-да кумпяк.

Міхалі БАШАРЫМАЎ,
в. Новая Каложыца, Бярэзінскі раён.

Яшчэ раз пра... кумпяк
Гэта смятану ў нашай вёсцы доўга ўспявалі, хоць адбылося ўжо добрых паўстагоддзя назад.
Дык вось. Скончыўся канцэрт у школе, прывеснены жаночаму друку, разыходзіцца, як быццам пара, а не хочацца... Тут адна з кабет і кажа:
— А давайце ў мяне збяромся. У яе — ніколі гулянак не было.

Ведама — вострым душ дзвяхці... Але хата прасторная. Мужык яе партыец, яму лесу болей далі. Што спра-вядліва, бо нарта ж працавіты быў і сумленны: каліца сабе ніколі не ўзяў, хоць і брыгадзір.
Затое жонка яго... Дзе што ўрэ, тое і мае. Ведама ж — за дзвяхце найперш яе галоўка ба-ліць.
Зборы пачаліся. Мы, малыя, зносілі лаўкі, посуд і ўсё, што з до-му давалі — хлеб, сала, аладкі ў смятане, агуркі, капуста, кісель...
Жанчыны сконіліся — віна купі-лі. Суседка Вольга Сідараўна се-лядцоў і цукерак-падушчак для дзвяхці. Яна ў нас настаўнічка пра-цавала, але ж таксама не загана-рылася — бач — прыйшла.
Сабралі ўсё гэта на стол, тут і гаспадыня падфарбала — выцягну-ла з печы цэлы чыгун тушанага мяса.
Хараша сядзелі... Па чарачцы жанчыны выпілі, заспявалі, затан-цавалі. Весела было, аж хата да-дунюм хадыла.
...Вольга Сідараўна першай устала, каб дамоў ісці. Трошкі не ў гуморы была: падзякавала ўсім, а гаспадыні прыналася.
— У мяне ўчора кумпяк нехта ўкраў.
Тая на ўсю хату:
— Дык гэта ў цябе? Сам Трэ-зор... Ах зараза! Хай бы ж недзе далей... Але вы не думайце: я ўсё добранька абрэзала, дзе сабака пагрыз.
От смеху было...
Таму, хто не грэблівы.

Любоў ЧЫГРЫНАВА,
в. Забалаце, Вілейскі раён.

Не туды...
Села неж бабулька ў электрыч-кае сурьх руху электравоза. Кра-нуўся ён.
— Вой, — залямантавала ста-рэнька, — не туды едзе.
— А куды вам трэба?
— У Пухавічы.
— Дык туды. Не бойцеся.
— А мне здаецца — у другі бок?
— Можы вы селі не так? — пы-тае мужчына, што сядзіць насуп-раць. — Ідзіце на маё месца.
Перасела бабулька па руху цяг-ніка, паглядзела ў акаенна, сказала:
— От дзвяхці табе, калачева. Ця-пер я туды еду.
І супакоілася.
Сяржук ЧЫЛКІН-САДЗЬЛСКИ,
г. Мінск.

Каб помніла...
Гэта было даўно. Тады ў на-шых мясцінах людзей у калгасы яшчэ не сагналі — кожны меў сваю гаспадарку, а ўжо шыра-ваў... Асабліва ў сенакос... Дома толькі малыя ды старыя застава-ліся. А то і адны... Садкоў жа не было.
Чым дзвці займіліся? Ды ўжо ж, думаю, не сумвалі...
У сям'ю, напрыклад, што жыла ад нас у бліжнім суседстве, Мела-шэ гасця прыехаў — цётка з вара-на. А лета якраз — час гарачы. Даросляў яце на луг пайшлі, сена сушылі. Дома дзве дачкі заста-валіся — Броня і Зосюшка. Атрым-ліваецца, значыць, што гося трэ-ба ім сустрэцца? А як?
Ды так, рашылі дзвяхці, каб яна гэта помніла.

Думалі яны, думалі і прыдумалі (кажучы, Броньчыны ідзі бліжэй). Най-першы — да ўваходных дзвярэй пры-клічы катары (таму, хто забіўся па-тлумачу, што гэта прылада такая, каб з пены погел выграбаць). На-верх на яе паставіць кубак з вадой, а на парог, у куточак, і венік яшчэ...
Зрабілі гэта дзвяхцікі і ля вок-наў круціцца — цётку выгладжваю. Бацька наражэць — вунь яна, па ву-ліцы ідзе, у двор заходзіць. Пад стол шась і сядзіць там, як мышы ў норы, надзвяхчэць.
Чуюць — гося тая (выхаваная, культурная) стукнецца ў дзверы. Яны маўчаць. Цёткі што застаецца — ці на двара некага чакаць, ці паспра-баваць у тую зайсці. Вось яна на клямку і націснула, дзверы адчы-нілі.
І тут жа качаргой па лбе ёй!.. І вадой на калеплю... І па каленях венікам.
Тая сумкі з рук і сама ледзь не вобзем!.. (дзвяхцічкі на гэта з-пад стала пазіраюць — маці напропад-ні даўжэны абрус засціліла).
...Наша гумарыстыка цётка Зося (тая самая...) вельмі любіла гэта гісторыю і заканчвала яе звычай-на так: «Ну і далася ж нам за такое спатканне!».
Але ж мэта, як мне здаецца, дык была дасягнутай: бо той пры-езд на радзіму і цётка, і сям'я, і акруга ўся помніла вельмі доўга. Мо нават і ўсё жыццё.

Марыя Іванаўна ПАНОК,
пастаянная падпісчыца «Звязды»
в. В. Рагозніца, Мастоўскі раён.

Вялікі вядзе Вялікіна ДАЎНАР.

ЗВЯЗДА 3 сакавіка 2007 г.

МАЛОДШЫ-ДЗЕВЯТЫ

55 асобінаў налічвае зубрагадзельнік у Гомельскай вобласці. Ён знаходзіцца на тэрыторыі Палескага дзяржаўнага радыяцыйна-экалагічнага запаведніка ў зоне адчужэння і адсялення. За гэты год статак зуброў папоўнілі 9 нованароджаных зубраў.

Набліжаецца самае галоўнае свята жанчын — 8 Сакавіка. Пакуль мужчыны ламаюць галовы, што падарыць нам у гэты дзень, давайце падумаем, як захаваць жаночае здароўе і прывабнасць на многія гады.

САКРЭТЫ ПРЫГАЖОСЦІ

Біярытмы на твары

Касметологі ведаюць, што эфект таго ці іншага сродку залежыць... ад часу яго прымянення. Сумяваецеся? Давайце звернем гадзіннікі.

5.00—7.00. У пяць гадзін раніцы ўстаюць адзінкі, а вось а палове сёмай — вельмі многія. У гэтыя гадзіны арганізм рытуецца да абуджэння, інтэнсіўна выпрацоўвае гармоны.

7.00—8.00. Ну вось, арганізм настроіўся на рабочы лад: кроў хутка пабегла па сасудах. Зараз ваш арганізм найбольш схільны да алергіі, таму новыя сродкі лепш не выпрабуйце, а нанесці звычайны крем — самы час!

8.00—10.00. Ціск крыві ў сасудах паступова павышаецца, г.зн. іх сценкі становяцца адчувальнымі да любога ўздзеяння. Цяпер не варта прымаць гарачы душ.

10.00—12.00. Пастаўце будзільнік у мабільным тэлефоне на 12.00. Як празвінціць званок — зірніце ў люстэрка. Ваш нос, старанна прыпудраны зранку, заблішчае. Нядзіўна, бо менавіта апоўдні актыўна працаваў тлушчавы залозы, таму самы час прыпудрыць нос яшчэ раз.

12.00—17.00. Гэта самая непрыдатная пара для якіх-небудзь касметычных працэдур. Скура «стамляецца», тонус яе паніжаецца. Клеткі нібы «закрываюцца», а значыць, эфектыўнасць нанесеных на яе ў гэты час крэмаў практычна адсутнічае.

17.00—20.00. Наступае расслабленне, адпачынак пасля працоўнага дня. Смела займайцеся ў гэты прамежак часу любымі касметычнымі працэдурмі: зрабіце маску, паравую ванначку, масаж, пілінг.

20.00—22.00. Ваш арганізм настроіўся на расслабленне і начны адпачынак. Цяпер самы час для ванны. А яшчэ лепш — для сауны: нават нядоўгі сеанс у гэтыя гадзіны садзейнічае вывадзенню вількай колькасці шлакаў. Інтэнсіўны пілінг цела садзейнічае лепшаму эфекту.

ЖАНОЧЫЯ ХІТРАСЦІ

Схаваем маршчынкi пад маскай

З гадамі скура абязводжаецца і робіцца цымянай, пакрываецца маршчынкамі. Змірніцца з гэтым ці памагаецца? Выбар за вамі. Прапануем узяць на ўзбраенне наступныя парад.

Умывайцеся толькі спецыяльным гелем для адчувальнай скуры, а вось пра мыла забудзьцеся, бо яно вельмі сушыць скуру.

Працірайце скуру ледзянымі кубікамі з адыраві лекавых траў: рамону, наготкаў, пятрушкі (адну сталовую лыжку раслінны заліцц шклянкі гатаванага вады, працірайце 10 хвілін, праціраўшыце, разліце ў фармакi, пастаўце ў марзiлішнік).

Абавязкова два разы на тыдзень (у панядзелак і пятніцу) рабіце пілінг (глыбокая ачыстка скуры). Для гэтага прыгатуйце з ягад зялёнага вінаграду і эмалатага ў кавамолцы геркулесу смятанана-

-2392-

добную сумесь. Нанясеце яе на твар (акрамя вобласці вакол вачэй і рота) і на працягу трох хвілін масіруйце твар, затым умыйцеся і змажце твар пажыўным крэмам.

Адзін раз на тыдзень (у суботу) рабіце адну з прапанаваных ніжэй масак, якія пераадаюць з'яўленню маршчынак і актыўна з'яўляюць абмен рэчываў.

Пажыўная: вазьміце сталовую лыжку смятаны (лепш хатняй), бялок курчынага яйка, чайную лыжку аліўкавага алею. Старанна ўсё перамяшайце і нанясеце сумесь на твар на 15 хвілін, затым змойце цёплай вадой.

Вітамінная: банан разатрыце з невялікай колькасцю малака. Калі скура занадта тлустая, дадайце некалькі кропель лімоннага соку. Змойце маску праз 15 хвілін і пратрыце скуру тампонам, намочаным у малаце.

Антыстрэсавая: заліце 1/2 шклянкі вады 2 ст. лыжкі дробна парэзаната гарбуза і паварыце на невялікім агні, пакуль ён не стане мяккім. Дадайце чайную лыжку мёду. Расцёртую масу нанясеце на марлю і наладжце на твар. Зверху прыкрыйце кампрэснай паперай. Праз 20 хвілін маску змойце, твар змажце пажыўным крэмам.

ДЛЯ ВАШАЙ КАРЫСЦІ

Скачыце на здароўе!

Звычайная скакалка ніколі не ступае лепшым тэнажорам. Акрамя дзіцячага задавальнення, скачкі павышаюць тонус арганізма і даюць нагрузку на «жаночыя» зоны — мышцы ягадзіцў і бедраў. Пад'бярыце скакалку правільнага памеру. Для гэтага наступіце адной нагой на сярэдзіню шнура і пацягніце скакалку ўверх, не разводзячы рукі. Дзяржанкі павінны быць на ўзроўні грудзей.

МОДНЫЯ АКЦЭНТЫ

У пяшчотных абдымках

Самыя модныя аксесуары сёння — паланціны, шалікі, хусткі. Цяпер іх выкарыстоўваюць зусім не для цягла, а ў якасці ўпрыгажэння. Шарцінае ці аksamітавае кашна, накінутае на плечы, надаецца паліто элегантнасці. Шаўковы галыштук дадаецца дзелавому касцюму рамантичнасці.

Яркі баваўняны ці ажурны шалік ператворыць звычайныя джынсы ў крэатыўны вярчэрні ўбор. Шыфонавая хустка, завязаная на галаву, — эфектны галаўны ўбор, а на джынсы — вострамодае пояс.

ДА СВАТОЧНАГА СТАЛА

Торт «Мая чароўная панна»

Для цеста: 100 г згушчанага малака, 1—2 ст. лыжкі растваральнай кавы ці парашку какавы, 2 яйкі, 2 ш. цукру, 250 г смятаны, 1 ч. лыжка соды, гашанай воцатам, 2 ш. мукі.

Яйкі разатрыце з цукрам, змяшайце са смятанай, уліце згушчанае малако з растворанай у ім кавы ці какава, дадайце соду і мукі. Замісьце цеста. Раздзіліце на 2 часткі і выпечыце 2 каржы.

Для крэму: 250 г масла, 1 ш. цукровай пудры, 100 г згушчанага малака, падфарбаванага кавай (какавай).

Размякчанае масла разатрыце з цукровай пудрай, дадайце згушчанае малако і ўзбіце.

Гатовыя каржы астудзіце, разрэжце кожны гарызантальна на 2 пласты, прамачыце іх крэмам. Абрэжце краі па кругу. Паверхню і бакі торта змажце крэмам і абсыпце прыгатаванай крошкай.

-2393-

Table with weather forecasts for various cities: Сонца, Усход, Запад, Даўжыня дня, Месяц, Поўня 4 сакавіка, Месяц у сузор'і Дзевы, Імяніны, Пр. Кузьмы, Льва; К. Марыны, Гераніма, Фелікса.

Надвор'е на заўтра

...у суседзях

Table with weather forecasts for neighboring cities: Варшава, Мінск, Вільнюс, Масква, Рыга, С-Пецярбург.

3 суседзямі па-суседску

У Брэсце падпісаны план сумесных дзеянняў паміж Беларускай гандлёва-прамысловай палатой (БГПП) і Нацыянальнай гаспадарчай палатой (НГП) Польшчы на 2007 год.

План прадугледжвае ўзаемныя відзіты беларускіх і польскіх дэлегацый прадпрыемстваў, дапамогу ў пошуку дзелавых партнёраў, узаемнае ўдзелу ў галіне правядзення канферэнцый, шэраг іншых напрамкаў супрацоўніцтва ў гандлёва-гаспадарчай сферы. План уключае таксама сумесны ўдзел палат у аргані-

зацы беларуска-польскага форуму «Добрасуседства-2007» і арганізацыю ў Мінску беларуска-польскага семінара па пытаннях дзелавога супрацоўніцтва.

Апошнім часам назіраецца істотны рост беларуска-польскага гандлёвага абароту, які павялічыўся за 4 гады ў 3,6 раза, а таксама польскіх інвестыцый у Беларусь. Гэтаму, вядома, садзейнічае супрацоўніцтва палат, якія штогод праводзяць 20 сумесных мерапрыемстваў.

Леанід ТУГАРЫН.

Прадаць—купіць аўтамабіль

У Мінску за адзін рабочы дзень рэгіструецца ад 500 да 700 адзінак аўта-транспарту, пры гэтым здымаецца з ўліку ў сярэднім 220—340 машын.

Усяго ў мінулым годзе ў сталіцы было зарэгістравана 123 020 транспартных сродкаў і знята ў ўлік 89 906. Для параўнання: у 2005 годзе гэтыя лічбы адпаведна раўняліся 107 067 і 76 870. Асабліва актыўнасць гараджан, якія хочучы прадаць або набыць аўтамабіль, работнікі мікраўраўняння рэгістрацыйнага аддзела ўпраўлення ДАІ ГУУС Мінгарвыканкама адзначаюць у красавіку і маі, напярэдадні летняга сезона.

Iгар ГОЛАД, «Мінск—Навіны».

Выхад у свет ПРЫГАЖОСЦЬ У АПЕЛЬСІНАХ

Як ні дзіўна, але свецкая вечарынка, прысвечаная старту праекта «Топ-50 прыгожых і паспяховых людзей Мінска» ў 2007 годзе, а таксама сустрачы вясны, праходзіла ў адзін з самых халодных дзён гэтай зімы. Што не перашкодзіла большасці пананак прыбыць на мерапрыемства ў легкадумных сукенках з адкрытымі плячыма, спінамі і г.д. А як жа інакш — нездарма арганізатар вечарынкi, Святочнае бюро Ларысы Грыбальёвай, абвясціла, што ў адзін час у адным месцы збяруцца самыя яркія і паспяхова людзі беларускай сталіцы. Даводзілася адпавядаць статусу.

— Ну, якія ж мы прыгожыя! Тым больш паспяхова, — сіцпла адмахваўся ад сваёй прыналежнасці да «топавага бамонда» актрыса Святлана Зелянюкоўска. Хоць ёй, дарчы, грэх скардзіцца што на прыроду, што на професію — за мінулыя лета светлавалося прыгажуня паўдзельнічала ў трох значных кінапраектах (прычым у кожным фільме здымалася ў розным амплуа — ад «салдата Джэйна» да журналісткі-кар'ерысты), дый занятасць у родным Купалаўскім тэатры немаленькая. Напэўна, таму Святлана — адна з нямногіх на ўваходжанне ў «Топ-50» гэтага года, гэтакасама як некаторыя іншыя артысты, спявачкі, тэлеведучыя, бізнэс-лэдзі і г.д.

Чаму пералічаныя професіі паступаюць у жаночы род? Ніякай дыскрымінацыі, што вы. Проста першая вечарынка — вяснова, скіраваная ў першую чаргу на прадстаўніц чароўнага полу. Пра гэта паведміла ініцыятар і прадзюсар «Топ-50», спявачка Ларыса Грыбальёва. Яна адзначыла, што праект гэтага года прадугледжвае ўвадзенне асобных прызываў намінацый для жанчын і мужчын — па-за межамі рэйтынгу «Топ-50». Міркуецца таксама, што функцыі незалежных экспертаў, якія летас «заявілі» спіс самых прыгожых і паспяховых мінчан, цяпер большага будзе выконваць сама Ларыса. У пэўным сэнсе яно і правільна — пакуль удасца сабраць разам тых два дзесяткі веч-

на занятых «профі» — стылістаў, дызайнераў, фатографў і г.д., — пакуль кожны з іх дадасць сваіх кандыдатаў, пакуль прагаласуюць... Карацей, спрацоўвае мудрае назіранне: хочаш, каб справа была зроблена добра — зрабі яе сам.

Вось і старт праекта ў 2007 годзе Ларыса Грыбальёва не перадаверыла нікому — магчыма, таму мерапрыемства атрымалася цэласным і сапраўды запамінальным, а слова «бамонд» не гукала як здзек над здаровым сэнсам. Так, канешне, гэта далёка не «Оскар». Але ж трэба з чагосьці пачынаць, пакуль дамарошчаныя крыткі не стомяцца паўтараць, як у нас усе дрэнна са свецкімі персанажамі...

Атрымалася зусім не пафасна. Затое вытанчана і стыльна. Прычым ствіль быў абраны сторапрантна шыкоўны — французскі. Светла-апелі-сінавы колер афармлення ўладарыў ва ўсім, ад элементаў інтэр'ю «Топ-50» гэтага года, гэтакасама як некаторыя іншыя артысты, спявачкі, тэлеведучыя, бізнэс-лэдзі і г.д.

Тэлеведучая і пісьменніца Тамара ЛІСІЦКАЯ як нельга лепей адпавядала ў «апелі-сінавы» стыль вечарынкi.

дывідуальную парфумерную кампазіцыю. А дапаўняла гэту сімфонію адчувальны прыгожы музыка — французскі стыль, дык французскі, выраслы арганізатары і запрасілі на веча-рынку знакамитага шансанье Нілду Фернандэса. Пад іх сумеснае з Ларысай Грыбальёвай двухмоўнае выкананне «Мазэстра» (колькі ўспамінаць адрозні! частка гасцей не вытрымала прызначэння. Другія — пераможцы «Топ-50 2006» і нямногія з гэтага года — тым часам працавалі на кардыну; у спецыяльна абсталяваным кутку здымаў прафесійны фатограф, які «забісаляў» на-

рэбіў з кожнага зорку на чырвонай дарожцы — няхай сабе і на пару хвілін. У такой атмасферы хацелася не проста перасоўвацца і нават не хадзіць, а пыхраць. Адлучыце сабе як мінімум Кейт Уінслет (калі на Кацю Даманькову камплекцыяй не выйшла). І спявачку разам з Фернандэсам гімн прыгажосці. Магчыма, пазней (спіс для галасавання будзе фарміравацца на працягу 6 месяцаў) у арганізатару ці ўдзельніцы «Топ-50» зноў правяліцца пафас — куды без яго, калі цэбе імяноўчы прыгожым і паспяховым. Але — і гэта, лічу, самае важнае, — большасць герояў адчула стымул. Паставілі цыбе вышэй за астатніх — будзь ласкавы, адпавядай. Інакш так і не пабавімся мы агаворак «так званы бамонд», «беларускі прабачце за выраз, шоу-бізнэс», «шырока вядомыя ў ўзрэхі колах зоркі».

— Насамрэч гэта вельмі прыемна, але і вельмі адказна — трапіць у падобны спіс — паштэрдзіць удзельніцы «Топ-50», капітан каманды элітарнага клуба «Што? Дзе? Калі?» і паспяхова бізнесмен Алесь Мухін. — Арганізатары падобны рэйтынг для інтэлектуальнай эліты? А чаму б і не! Думаю, такія з'яўляюцца не за гарамі.

Горы не горы, а ўсё робіцца пакрысе. Задачу праекта на 2007 год прадзюсар «Топ-50» Ларыса Грыбальёва акрэсліла проста: «Знайсці і адкрыць новыя твары сталіцы». Гэта ўвогуле кожны вопытны прадзюсар ведае: гатовыя зоркі адрозны ніхто не становіцца. Зорак — бамонд, эліта, знаваіцые як хочаце — трэба вырошчваць. Паліваць гэтыя зярніткі брудам адлісцівае, — і вынік у кожным выпадку будзе зусім розны...

Вікторыя ЦЕЛЯШУК. Фота аўтара.

Нілду Фернандэс спявае пра жанчын, прыгажосць і каханне.

рабіў з кожнага зорку на чырвонай дарожцы — няхай сабе і на пару хвілін. У такой атмасферы хацелася не проста перасоўвацца і нават не хадзіць, а пыхраць. Адлучыце сабе як мінімум Кейт Уінслет (калі на Кацю Даманькову камплекцыяй не выйшла). І спявачку разам з Фернандэсам гімн прыгажосці.

Магчыма, пазней (спіс для галасавання будзе фарміравацца на працягу 6 месяцаў) у арганізатару ці ўдзельніцы «Топ-50» зноў правяліцца пафас — куды без яго, калі цэбе імяноўчы прыгожым і паспяховым. Але — і гэта, лічу, самае важнае, — большасць герояў адчула стымул. Паставілі цыбе вышэй за астатніх — будзь ласкавы, адпавядай. Інакш так і не пабавімся мы агаворак «так званы бамонд», «беларускі прабачце за выраз, шоу-бізнэс», «шырока вядомыя ў ўзрэхі колах зоркі».

— Насамрэч гэта вельмі прыемна, але і вельмі адказна — трапіць у падобны спіс — паштэрдзіць удзельніцы «Топ-50», капітан каманды элітарнага клуба «Што? Дзе? Калі?» і паспяхова бізнесмен Алесь Мухін. — Арганізатары падобны рэйтынг для інтэлектуальнай эліты? А чаму б і не! Думаю, такія з'яўляюцца не за гарамі.

Горы не горы, а ўсё робіцца пакрысе. Задачу праекта на 2007 год прадзюсар «Топ-50» Ларыса Грыбальёва акрэсліла проста: «Знайсці і адкрыць новыя твары сталіцы». Гэта ўвогуле кожны вопытны прадзюсар ведае: гатовыя зоркі адрозны ніхто не становіцца. Зорак — бамонд, эліта, знаваіцые як хочаце — трэба вырошчваць. Паліваць гэтыя зярніткі брудам адлісцівае, — і вынік у кожным выпадку будзе зусім розны...

Вікторыя ЦЕЛЯШУК. Фота аўтара.

Новы знак аб радыяцыі

Перад вамі новы знак аб небяспецы радыяцыі. Ён зроблены ў выглядзе чырвонага трохвугольніка, на якім адлюстраваны хвалі радыяцыйнага выпраменьвання, чэрап з перакрываючымі касцамі і фігура чалавека, які бяжыць. Новы знак уведзены ў якасці дапаўнення да традыцыйнага міжнароднага сімвала радыяцыйнай бяспекі ў форме чорна-жоўтага трылініку.

Новы знак, прэзентацыю якога надаўна правялі МАГАТЭ і Міжнародная арганізацыя па стандартызацыі (ISO), павінна дапамагчы скараціць колькасць людзей, якія памерлі або сур'ёзна захварэлі ад выпадкова-значнага апраменьвання звышнормальнымі дозамі радыяцыі.

Новы знак павінен папярэдзіць вынік кожнага чалавека ў любым месцы ад патэнцыйнай небяспекі прыбліжэння да магучай крыніцы іонізуючай радыяцыі. Ён быў створаны ў рамках пільнага праекта, які ажыццяўляюць розныя груп насельніцтва — людзям рознага ўзросту, з розным узроўнем адукацыі, жанчынам і мужчынам. Мэта — пераканацца ў тым, што людзі чалавек абсалютна дакладна і адназначна ўспрымаюць сэнс новага знака як папярэджанне аб небяспецы, ад якой трэба заставацца як мага далей.

«Мы не можам тлумачыць усюму свету, што такое радыяцыя, — кажуць эксперты МАГАТЭ, — але з дапамогай прастай навічкэй мы зможам папярэдзіць жам папярэдзіць жам папярэдзіць жам праменьвання».

Тасіраванне новага знака было праведзена спецыялістамі аўтарытэтнага Інстытута Гапала, пры гэтым было апітана ў агульнай колькасці 1650 чалавек у Бразіліі, Мексіцы, Марока, Кеніі, Саудаўскай Аравіі, Кітаі, Індыі, Тайландзе, Польшчы, Украіне і ЗША.

Леанід ТУГАРЫН.

ЦАРКОЎНЫ ЗЛОДЗЕЙ

Яго асобу пакуль устанавіць не ўдалося. Вядома толькі, што ён, як нам паведміла прас-служба УУС Гомельскага аблвыканкама, украў у храме Свята-Казанскай царквы, што ў Калінкавічах, у адной жанчыны кашалек, у якім, акрамя грошаў, знаходзіліся пенсійнае пасведчанне і картка сацыяльнага страхавання.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

РАБАВАЎ МАГАЗІН З ЗАПАЛЬНИЦАЙ

У Рагачове затрыманы навучэнец каледжа, які спрабаваў абрабаваць магазін «Біруза».

Як паведамлі карэспандэнты «Звязды» ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, каля пяці гадзін вечара на пулыт міліцыі даступілі трывожны сігнал з гэтага магазіна. Супрацоўнікі аддзела Дэпартаментна аховы, якія аператыўна прыбылі на месца здарэння, затрымалі навучэнца Рагачоўскага дзяржаўнага прафесійнага каледжа. Хлопец, пагражачы прадметам, падобным на пісталет, загадчыцы магазіна, завалядуў грашовай вырочкай і 50 залатымі ювельнічнымі вырабамі. У затрыманнага канфіскаваны пісталет-запальніца.

Iгар ГРЫШЫН.

ПАЦЯРПЕЛІ 3-ЗА... ДЗВЮХ БУТЭЛЕК

Два пенсіянеры са Жлобіна трапілі ў балонцы пасля «візіту» ў іх дом крмынільніка.

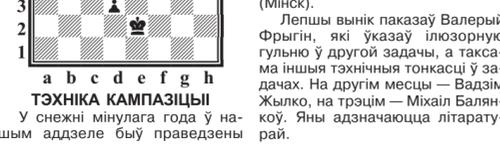
У дом да 71-гадовай пенсіянеркі незнамец завітаў каля а паловы пятай раніцы: мужчына пастукаў у дзверы, і яму... адчынілі. Узброены нажом злачынца накінуўся на старых, нанёс ім рэзаныя раны твару і галавы. А пасля, разкінуўшы дзвюма бутэлькамі гарэлкі, уцёк. Праваахоўнікам па падарозню ва ўчыненым злачынстве затрыманы мясцовы 19-гадоваы жыхар. У затрыманнага канфіскаваны нож.

Iгар ГРЫШЫН.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыйнай майстра спорта Уладзіміра СЫЧОВА

ПЯЦЬ ХВІЛІН НА РОЗДУМ Л. Копач (3+4). Выйгрыш.

трэці тур па аднаўленню 2-халовай задачы Уладзіміра Сьчова. Белья: КрФ, Фн2, ЛФ3, Сб1, С4, Кб5, Кн5 (7). Чорныя: КрФ4, Ф1, Лб3, Лс8, Кн3, Сг5, пп. б4, е5, е6, ф5 (10).

Правільна аднавілі пазіцыю Валеры Фрыгін (Магілёў), Вадзім Жылко (Лунінец), Міхал Балюноў (Рагачоўскі раён) і Віктар Быкаў (Мінск).

Лепшы вынік паказаў Валеры Фрыгін, які ўказаў ліозэрную гульні ў другой задачы, а таксама іншыя тэхнічныя тонкасці ў задачах. На другім месцы — Вадзім Жылко, на трэцім — Міхал Балюноў. Яны адзначаюцца літаратурным аддзеле быў праведзены

3 сакавіка

1861 год — расійскі імператар Аляксандр II падпісаў маніфэст, згодна з якім памешчыцкія сяляне пералілі лічыцца ўласнасцю — з гэтага часу іх нельга было прадаваць, дарыць, купляць, прымусова перасяляць. Урад аб'явіў больш прыгожных «вольнымі сельскімі абыякавельямі» і прывёў імі грамадзянскія правы — свабоду ўступлення ў шлюб, вядзення судовых спраў і інш.

1918 год — Германія і Расія падпісалі Брэсцкі мірны дагавор. Германія анэквала Прыбалтыку, Польшчу, палову Беларусі, атрымала кантрыбуцыю ў 6 млрд марак золатам. Расія пайшла на заключэнне ганебнага міру дзеля захавання савецкай улады. Аднак некаторыя большавіцкія дзеячы на чале з Бухарыным выступілі супраць і былі гатовыя ісці на магчымае часовае страці савецкай улады ў імя інтарэсаў сусветнай рэвалюцыі». Праз 8 месяцаў, калі ў Германіі адбылася рэвалюцыя, дагавор быў ануляваны савецкім урадам.

«Быць на адлегласці якога-небудзь аднаго кроку ад мэты або наогул: не наблізіцца да яе — гэта, на сутнасці, адно і тое ж. Ісці заўсёды трэба да канца».

Готхальд Эфрэм Лесінг (1729—1781), нямецкі драматург.

Інфарм-укол

ХТО МНОГІХ ЛЮБІЦЬ, ТОЙ МАЛА КАМУ ПАДАБАЕЦЦА

Даследчыкі Паўночна-Заходняга ўніверсітэта (Эванстан, ЗША) высветлілі, што разборлівае і выбары партнёра для романтичных стасункаў пав